

BODMÉR

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

VITAANYAG

Megbízó
Bodmér Község Önkormányzata
8083 Bodmér, Vasvári Pál u. 58.
Tel.: 22-354-095

Tervező
Völgyzugoly Műhely Kft.
2083 Solymár, Bimbó u. 20.
Tel.: 1-439-0491, 70-938-3223

2018. NOVEMBER
VZM 1382/17

bodmer_konc_181127

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETŐ	3
1.1. ELŐZMÉNYEK, A MEGBÍZÁS ISMERTETÉSE	3
1.2. KÉSZÜLŐ DOKUMENTUMOK	3
1.3. A TERVEZÉSI FOLYAMAT, AZ EGYEZTETÉS ÉS AZ ELFOGADÁS RENDJE	4
2. VIZSGÁLATI ÖSSZEFOGLALÓ	5
2.1. VIZSGÁLATOK ÖSSZEFOGLALÁSA	5
1.2. EGYEDI KEZELÉST IGÉNYLŐ, ILLETVE PROBLÉMÁS TERÜLETEK	7
1.3. ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRÉSZEK	8
3. A TELEPÜLÉS ADOTTSÁGAI EGY SWOT TÁBLÁZATBAN ÖSSZEFOGLALVA	9
4. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ	12
4.1. A KONCEPCIÓ FELÉPÍTÉSE	12
4.2. JÖVŐKÉP	12
4.3. CÉLOK	14
4.3.1. A település átfogó – horizontális - fejlesztését szolgáló célok meghatározása	14
4.3.2. Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása	16
4.3.2.1. Több lábon álló gazdaságfejlesztés	16
4.3.2.2. Minőségi élettér, élhető település	20
4.3.2.3. Kapcsolatok kiépítése, erősítése	24
4.3.3. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre	27
4.4. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ	29
4.4.1. Társadalmi, gazdasági és környezeti adatok	29
4.4.2. Javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére	29
4.4.3. Örökségi értékek, javaslatok az örökség védelmére	30
4.4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE	30
4.4.1. A megvalósítást szolgáló eszköz- és intézményrendszer	30
4.4.2. Javaslat a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére	30

1. BEVEZETŐ

1.1. ELŐZMÉNYEK, A MEGBÍZÁS ISMERTETÉSE

Bodmér hatályos településrendezési eszközei 2007-ban léptek hatályba. A hatályos településrendezési eszközök hatályba lépése óta az építésügyi és településrendezési jogszabályi környezetben jelentős változások léptek életbe, többek között módosították az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvényt (Étv), az országos településrendezési és építési követelményekről szóló kormányrendeletet (OTÉK), hatályba lépett a 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről (Eljr.) és ugyancsak hatályba lépett a 2016. évi LXXIV. törvény a településkép védelméről.

A megváltozott jogszabályi környezet okán a településeknek 2018. december 31-ig jóvá kell hagyni az új, megváltozott jogszabályi környezetnek megfelelő településrendezési eszközeit. Amennyiben ez nem történik meg, úgy a Helyi Építési Szabályzat hatályát veszti, s 2019. január 1-től - az új terv elkészültéig - a településnek nem lesz Helyi Építési Szabályzata (HÉSZ), így az építésügyi engedélyek illeszkedés alapján kerülnek elbírálásra.

Fenti előzményeket követően Bodmér Község Önkormányzatának képviselő-testülete a településfejlesztési koncepció (TFK) és a településrendezési eszközök (TRE) felülvizsgálatáról döntött, melyek elkészítésével a Völgyzugoly Műhely Kft.-t bízta meg.

1.2. KÉSZÜLŐ DOKUMENTUMOK

Elsőként a **megalapozó vizsgálat** munkarész készül el, melynek célja a korábbi tervek, a releváns helyi és magasabb szintű jogszabályok és a begyűjtött adatok számbavétele és értékelése; a település társadalmi, gazdasági, demográfiai helyzetének elemzése; a településszerkezet, tájhasználat, települési karakter alakulásának elemzése alapján a megoldásra váró feladatok feltárása, összegzése és rendszerezése. A megalapozó vizsgálat úgy készül, hogy a különböző tervműfajok által megkívánt részletességet teljesítse, s így megfelelő alapul szolgáljon a készülő dokumentumok elkészítéséhez.

A **településfejlesztési koncepció** a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum. A koncepció a település jövőbeni alakítását, fejlesztését tartalmazza. A településfejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe. Megalapozza és meghatározza a település fenntartható fejlődését: az életszínvonal növekedését, az életminőség javulását, a közösség gyarapodását a település hagyományait, a rendelkezésre álló kulturális, térbeli, táji adottságait felhasználva és nem kihasználva. A dokumentum a döntési mechanizmus működtetéséhez szolgál útmutatóul, segítséget nyújt a település egyes érdekcsoportjai, valamint a különböző szakágak közötti érdekek koordinálásához. A készülő TFK feladata hosszú távú fejlesztési irányokat adni Bodmér számára.

Ezt követően készül a **településszerkezeti terv (TSZT)**, amely a településfejlesztési koncepcióban foglalt célok megvalósítását biztosítja, a település szerkezete, a területfelhasználás és a műszaki infrastruktúra-hálózatok elrendezése mentén. A településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és településrendezési eszközeinek figyelembevételével, a környezeti állapot javítása vagy legalább szinten tartása mellett.

A településszerkezeti tervet követően, azzal összhangban készül a **helyi építési szabályzat (HÉSZ)**. A helyi építési szabályzatban az építés helyi rendjének biztosítása érdekében – az országos szabályoknak megfelelően, illetve az azokban megengedett eltérésekkel – a település közigazgatási területének felhasználásával és beépítésével, a telkekhez fűződő sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket állapítja meg. A HÉSZ állapítja tehát meg – a helyi sajátosságokat figyelembe véve – az építés rendjét, melynek mellékletét képezi a szabályozási terv.

A készülő településrendezési eszközök feladata:

- a megváltozott települési igények alapján a hatályos tervek olyan felülvizsgálata, amely a magasabb szintű tervekkel való összhangot biztosítja Bodmér területén,
- a táj, az épített- és a természeti környezet alakításával és védelmével összefüggő tervi rendszerek megállapítása,
- a település egyes területrészein a területfelhasználás, valamint az építési övezetek, övezetek meghatározása,
- a településfejlesztés területi irányainak kijelölése, a fejlesztési lehetőségek biztosítása,
- a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeknek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítása és rendezése,
- az új, megváltozott jogszabályi környezet szerinti tervek kidolgozása.

A készülő dokumentumok a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Eljr.) foglaltaknak megfelelően készülnek.

1.3. A TERVEZÉSI FOLYAMAT, AZ EGYEZTETÉS ÉS AZ ELFOGADÁS RENDJE

A településfejlesztési koncepciót és a településrendezési eszközöket (TSZT-t, HÉSZ-t) a polgármester egyezteti, a partnerségi egyeztetés szerinti érintettekkel, a jogszabályok szerinti államigazgatási szervekkel, az érintett területi és települési önkormányzatokkal (az érintettekkel). Az önkormányzat – a teljes körű nyilvánosság biztosításával – a tervezés előtt döntött a partnerségi egyeztetés szabályairól.

A polgármester a készülő dokumentumokról előzetes tájékoztatót küldött a meghatározott államigazgatási szerveknek, az érintett területi, települési önkormányzatnak. Az előzetes tájékoztatót ismertette a partnerségi egyeztetés szabályai szerint az eljárásban érintett résztvevőkkel, adatszolgáltatási kérelmet küldött a Központi Statisztikai Hivatalnak (KSH).

A koncepció tervezetének teljes kidolgozása előtt az önkormányzat dönt a koncepció kiválasztott fejlesztési irányáról, és arról, hogy a megalapozó vizsgálat megfelel a tervezés alapjának.

A településrendezési eszközök a koncepció tervezetének megfelelő tartalommal kerülnek kidolgozásra. A koncepció véleményezése a településrendezési eszközök egyeztetési eljárásával párhuzamosan, egy eljárásban zajlik. A hosszútávra szóló, a vélemények alapján véglegesített koncepciót az önkormányzat a megállapításról szóló döntés mellékleteként fogadja el. Az elfogadott koncepciót az önkormányzat honlapján teszi majd közzé.

Jelen dokumentáció a településfejlesztési koncepció vitaanyaga, amelyet Bodmér Község Önkormányzata kap meg előzetes véleményezés céljából.

2. VIZSGÁLATI ÖSSZEFOGLALÓ

2.1. VIZSGÁLATOK ÖSSZEFOGLALÁSA

A Vizsgálati összefoglaló célja és feladata, hogy összefoglaló módon mutassa be a település területrendezési konfliktusait, fejlődési lehetőségeit, mintegy kijelölve a település fejlődésének, a következő településrendezési tervfázisok irányát.

Települési alapadatok	
Terület (ha)	717,78
Belterület (ha)	69,74
Egykori zártkert (ha)	0
Külterület (ha)	647,04
Lakosság (fő)	235

Térségi kapcsolatok, településhálózat

Bodmér Fejér megye északi részén, Bicske és Tatabánya városok között, a Csákvár-Bicske közlekedési tengelyen helyezkedik el. A község a Bicskei járáshoz tartozik, a járási központtól 11 km-re fekszik, a megyeszékhely, Székesfehérvár 36 km-re található. A falu a 8126. j. Söréd-Bicske összekötő útról közelíthető meg. A települést vasútvonal nem érinti, országos vagy térségi kerékpárút sem halad át a területén.

A település társadalma

Bodmér lakosainak száma 2015-ben 235 fő volt. A község népességszáma az 1870-es években volt a legmagasabb, a jelenlegi népességnek mintegy másfélszerese. A község népessége kisebb stagnáló időszakokat leszámítva az elmúlt években csökkenést mutatott. Ez a folyamat napjainkban kezd megfordulni, ugyanis egyre növekszik a településre beköltözők száma, jelenleg már eladó ház sincs a településen.

A település gazdasága

Bodmér gazdasága a mezőgazdaságra, azon belül a szántóföldi növénytermesztésre épül, gazdasági szerepe a térségben nem kiemelkedő. A településen a mezőgazdaság mellett a lovasturizmus tekintető jelentősebb ágazatnak, két lovarda is működik a községben. A faluban emellett egy sírköves és egy autószervíz működik még. A településen regisztrált vállalkozások száma az utóbbi időben stagnált, vagy minimálisan növekedett.

Településszerkezet

Bodmér a Bodméri-víz völgyébe települt falu, a területhasználatok kialakulásában a domborzati- és vízrajzi adottságok játszották a legnagyobb szerepet. A község lakott területét jellemzően mezőgazdasági művelés alatt álló a külterületi parcellák veszik körül. A település tájszerkezetét a természetes és mesterséges vonalas elemek is meghatározzák, természetes vonalas elem a Bodméri-víz, mesterséges vonalas elemek pedig a közutak.

Bodmér belterülete mindössze négy utcából áll, a jellemző területhasználat a lakóterület. A településközpont a Vasvári Pál utca és az Ady Endre utca találkozásánál alakult ki. A belterület északnyugati részén, valamint az északkeleti határa mentén, a Magyar Sándor utcában egy-egy lovarda található. A lakótelkek közé beékelődik egy-egy üresen álló telek, amelyeket jellemzően gyeppel borít, vagy mezőgazdasági művelés alatt állnak.

Területhasználat

Belterület

A belterületi ingatlanok túlnyomó része lakótelek. A lakóterületek jellemzően falusias jellegűek. A község településközpontja a Vasvári Pál utca - Ady Endre utca - Szári út találkozásánál jött létre, itt találhatóak a falu intézményei és szolgáltató területeinek jelentős része. Az orvosi rendelő a község házban kapott helyet. A község kereskedelmi, szolgáltató, gazdasági területei elszórtan fekszenek egy-egy telken a településközpontban. A község belterületén két lovarda is működik. Az egyik a belterület nyugati határán fekszik, itt lovakat tenyésztanak. A másik a belterület északkeleti

részén az Magyar Sándor utcában található Tücsök Lovasudvar. A Vasvári Pál utca - Szári út találkozásánál fekszik a község sportpályája, illetve játszótere. Emellett fontos zöldterületként kell említenünk a Bodméri-víz, illetve a buszmegálló menti zöldterületet.

Külterület

A bodméri táj uralkodó területhasználata a szántó. A község szántóföldjei közepes minőségűek, jellemzően 4-5. minőségi osztályúak. Bodmér legnagyobb egybefüggő erdőterülete a belterület délnyugati oldalához csatlakozik, emellett kisebb erdőfoltok, erdősávok szabdalják még a község tájképét. A bodméri erdők elsődlegesen védelmi rendeltetésűek, mindössze egy kisebb területű egyéb erdőrészlet található a falu területén. A község közigazgatási területének keleti részén egy halastó fekszik, amely magánkézen van. A közigazgatási terület északnyugati csücskében a vértessoglári határon egy jelenleg is működő homokbánya található. A község belterületétől északra, a Szári út folytatásában áll az egykori TSZ területe, amely ma mezőgazdasági telephelyként működik. A község temetője a belterülettől északnyugatra található.

Táji és természeti értékek

Bodmér területét számos nemzetközi és országos jelentőségű védett természeti terület érinti. A közigazgatási terület északnyugati csücskét érinti a nemzetközi jelentőségű Natura 2000 hálózat területe, valamint a Vértesi Tájvédelmi Körzet területe. A község közigazgatási területét emellett az országos ökológiai hálózat magterület és pufferterület övezete is érinti, továbbá tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület is található területén. A község részét képezi a Vértesi Natúrparknak, amely a helyi közösségek tájszintű összefogásán alapul.

Zöldfelületi rendszer

Bodméren a zöldfelületi rendszer elemei a község zöldterülete, a közterületek zöldfelületi részei, telken belüli zöldfelületek, mezőgazdasági területek (kertek, illetve általános mezőgazdasági területek), fasorok, erdősávok, erdőterületek. A község zöldterületei közül a legfontosabb a településközpontban található, ahol egy játszótér és egy sportpálya kapott helyet, emellett még a buszmegálló mellett helyezkedik el egy zöldterület, valamint a Bodméri-víz mentén.

Építmények vizsgálata, telekstruktúra

A bodméri családi házak telepítése jellemzően oldalhatáron álló, telken belüli elhelyezkedésük az utcára merőleges, az előkert egy-egy utcaszakaszon közel azonos. A Bodméri-víz menti lakóterületen az épületek hagyományosan hátrahúzással, nagy előkert tartásával épültek. A község családi házainak magassága közel azonos, földszintes, vagy földszint és tetőtér beépítéses épületek jellemzőek. A lakóépületek tetőformája, tetőhajlásszöge változatos, de egyszerű. A település belterületén fekvő lovardáknak, az egykori TSZ területének épületeire a szabadabb tömegformálás és homlokzatképzés jellemző.

A község belterületi telkeit a változatos telekstruktúra jellemzi. A Bodméri-víz két oldalán, a Vasvári Pál utca elején, valamint az Ady Endre utca keleti oldalán a hosszú, mély telkek jellemzőek. A község újonnan beépült területeire, úgy mint az Ady Endre utca nyugati oldala, a Kinizsi utca és a Szári út, a szabályosabb, kevésbé mély telkek jellemzőek.

Épített értékek

A település területén országos védelem alatt álló műemlék, helyi védelem alatt álló épület, műtárgy nem található. A község területét az országos nyilvántartás alapján egy nyilvántartott régészeti lelőhely érinti. A település épített értékei között tarthatjuk számon az 1827-ben épült református templomot, a településközpontban található számos emlékművet, szobrot, valamint a jó állapotban megmaradt egykori parasztházakat.

Közlekedés

Bodmér település a 8126. jelű Söréd- Csákvár-Bicske összekötő út mentén helyezkedik el, a hozzá csatlakozó 81111. j. Bodmér bekötő út két oldalán. A településtől északi irányba kb. 6 km távolságban található az M1 Budapest-Hegyeshalom autópálya, amellyel közvetlen kapcsolata nincs. A községen vasútvonal nem halad át, Volán járatok érintik a területét. Kerékpáros infrastruktúra nincs semmilyen formában kiépítve a településen. Gyalogos közlekedés keskeny járdákon bonyolódik le.

Közmű

A településen a vezetékes ivóvíz elosztóhálózat település szintű kiépítettségének tekinthető, a beépített terület minden utcájában kiépítésre került. A településen 2002-ben kezdték kiépíteni a szennyvízelvezető hálózatot, amelyre a lakásállomány közel egésze rácsatlakozott. A település energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül a villamosenergia, és a földgáz áll rendelkezésre, ami kiegészül néhol a megújuló energiahordozók hasznosításával.

A település vezetékes távközlési ellátását jelenleg a Magyar Telekom Távközlési Nyrt. biztosítja. A település távközlési hálózatának kiépítése a múlt század utolsó éveiben történt. A vezetékes szolgáltatást a vezeték nélküli szolgáltatók egészítik ki.

Környezeti állapot

A kedvező természeti adottságoknak köszönhetően a földek jelentős hányada szántóművelésre alkalmas. A nagy kiterjedésű, homogén táblákat a legtöbb esetben nem tagolják mezővédő erdősávok, fasorok sincsenek az utak mentén, így az utakról jelentős mennyiségű szennyezőanyag mosódhat be a szántóföldek talajába, veszélyeztetve annak minőségét. A 27/2004. (XII.25.) KvVM rendelet a települést a felszín alatti víz állapota szempontjából fokozottan érzékeny települések közé sorolja, illetve kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területet jelöl meg területén. A településen légszennyező anyag kibocsátással járó ipari létesítmény nem üzemel, légszennyezés a lakossági fűtésből és a száraz időben történő mezőgazdasági művelésből származó porszennyezésből adódhat. Zajterhelés Bodmér esetében a közúti közlekedésből származhat. A településen a kommunális hulladék és szelektíven gyűjtött hulladék elszállítása megoldott.

Katasztrófavédelem

Bodmér települést a vízügyi ágazat beavatkozást nem igénylő települések között tartja nyilván, azaz Bodmér nagyvízi mederrel nem érintett, nem árvíz-veszélyeztetett település. A belvízveszélyes területekről átfogó felmérést a Pálfai-féle belvíz-veszélyeztetettség térkép rögzíti, amely szerint Bodmér közigazgatási területe nem veszélyeztetett. A település katasztrófavédelmi besorolása III. osztály.

1.2. EGYEDI KEZELÉST IGÉNYLŐ, ILLETVE PROBLÉMÁS TERÜLETEK

Belterületi kiemelt feladatok:

- A lakóterületek beépítési paramétereinek felülvizsgálatánál figyelemmel kell lenni a meglévő adottságokra, értékekre, valamint a megváltozott jogszabályi környezet következtében történő paraméterváltásokra - pl. építménymagasság helyett épületmagasság).
- A lakóterületek beépítési paramétereinek újragondolása a lakossági igényeknek megfelelően - pl.: az épületmagasság olyan módon történő megállapítása, amely lehetővé teszi a mezőgazdasági gépek lakótelken belüli tárolását.
- Az építési telkek számának növelése. A kialakult mély telektömbök feltárásának újragondolása.
- A település zöldfelületi rendszerének megfelelő szabályozása, közösségi zöldterületek kialakítása.

Gazdasági területek:

- Új gazdasági területek kijelölése, a gazdasági tevékenység illetve a település számára leginkább megfelelő területen. A szabályozás során a beépítési paramétereket úgy kell meghatározni, hogy a vállalkozások jövőbeli működése, fejlődése biztosított és zavartalan legyen, azonban működésük a természeti és lakókörnyezetre a lehető legkisebb terhelést jelentsen.

Tájhasználati feladatok

- A természetvédelmi oltalom alatt álló területeken található területhasználatok összeegyeztetése a természetvédelem érdekeivel.

- A záportározó, illetve a Bodméri-víz menti területek megőrzése, a Bodméri-víz forrásának feltárása, pihenő kialakítása.

Környezeti, természeti értékek

- A településtől nyugatra fekvő erdőterületek megőrzése.
- Ökológiailag értékes (védelem alatt álló) természetközeli területek megóvása.
- Környezetkímélő mezőgazdasági technológiák, vegyszerhasználat racionalizálása.
- Illegális szeméthelyezések megakadályozása, megelőző lépések.

Közlekedési és közmű területek

- Fenntartható közlekedési módok fejlesztése (kerékpáros infrastruktúra, további gyalogosfelületek építése)
- Kerékpárutak nyomvonalának kijelölése.
- Csapadékvíz-elvezetés megoldása minden útszakaszon.
- Temetőnél parkoló létesítése.

1.3. ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRESZEK

Beépítésük idejét, a kialakult szerkezetet, beépítési módot és épületállományt tekintve a település nem osztható fel különálló településrészekre. A lakosság nemzeti, illetve vallási hovatartozását vizsgálva is megállapítható, hogy a belterület egy homogén egységet alkot, szegregátumok nem találhatók.

3. A TELEPÜLÉS ADOTTSÁGAI EGY SWOT TÁBLÁZATBAN ÖSSZEFOGLALVA

Bodmér településfejlesztési koncepciójának elkészítéséhez elengedhetetlen a SWOT analízis készítése. Amellett, hogy a település adottságait erősségekre és gyengeségekre szétválasztva összegyűjtjük, az adottságokból adódó lehetőségek mellett a települést veszélyeztető tényezők is feltárássra kerülnek.

A térség és Bodmér helyzetelemzéséből származó információk stratégiai szemléletű, rendszerezett összegzését tartalmazza a SWOT tábla.

	ERŐSSÉGEK (S)	GYENGESÉGEK (W)
REGIONÁLIS KAPCSOLATOK, TÉRSÉGI SZEREPEKÖR	<ul style="list-style-type: none">• Országos főútvonallal közelsége• Budapest, Bicske, Csákvár, Tatbánya, Székesfehérvár közelsége• Budapest közúton rövid időn belül elérhető• Vértes közelsége• Velencei tó közelsége	<ul style="list-style-type: none">• Kistérségi szerepköre nem jelentős• Nem érinti vasútvonal• Közös célok megvalósítására irányuló térségi összetartás kezdetleges• Testvértelepülési kapcsolatok hiánya• Szolgáltatások hiánya a településen és környezetében• Szociális ellátás csak részben megoldott• Oktatási intézménnyel nem rendelkezik
DEMOGRÁFIA, FOGLALKOZTATÁS, TÁRSADALMI ELLÁTÁS	<ul style="list-style-type: none">• Szegregátumok hiánya• Kiváló közbiztonság• Erős helyi identitástudat• Közügyekbe is bevonható fiatalok• Betelepülők számának növekedése	<ul style="list-style-type: none">• Ingázók magas aránya (75%)• „Alvó település”• Oktatási intézmények hiánya• Idősek ellátását szolgáló intézmények hiánya (idősek nappali ellátása, idősek klubja)• Kevés helyi rendezvény• Civil szervezetek alacsony száma
GAZDASÁG	<ul style="list-style-type: none">• Jelentős méretű művelhető mezőgazdasági területek• Vállalkozások számának növekedése• Környezetszennyező gazdasági szereplők hiánya	<ul style="list-style-type: none">• Gazdasági területek hiánya• A település gazdasági súlya nem jelentős• Mezőgazdaság foglalkoztatási aránya alacsony• Kevés a forgalomképes önkormányzati ingatlanvagyon
TERMÉSZET, KÖRNYEZET	<ul style="list-style-type: none">• Jelentős helyzeti potenciál, kiemelkedően értékes természeti környezettel (Vértes) szomszédos fekvés• Nemzetközi és országos védelem alatt álló természeti területek• Környezetszennyező nehézipari tevékenységek nincsenek a településen• Szennyvízcsatorna hálózat kiépítettsége	<ul style="list-style-type: none">• Egyoldalú szántóföldi növénytermesztés• Nagytáblás szántóföldi művelés természetre káros hatásai• 8126 sz. összekötőút mentén emisszió
ÉPÍTETT KÖRNYEZET, TELEPÜLÉSKÉP	<ul style="list-style-type: none">• Egységes településkép• Zavaró, településképben idegen beépítések kis száma	<ul style="list-style-type: none">• Hagyományos épületek alacsony aránya, meglévők állapotának romlása, ezek eltűnése• Helyi építészeti értékvédelemmel érintett építmények hiánya
INFRASTRUKTÚRA, KÖZLEKEDÉS KÖZMŰVEK	<ul style="list-style-type: none">• Országos főútvonalhoz való közelség• Budapest, Tatabánya, Csákvár, Bicske, Székesfehérvár közelsége• Vasútállomás van a szomszédos településen	<ul style="list-style-type: none">• A légkábék zavaró hatása• Az autóbussmegálló a lakott területektől távolabb 8126 sz. összekötőút mentén helyezkedik el• Burkolt utak állapotának romlása

	ERŐSSÉGEK (S)	GYENGESÉGEK (W)
	<ul style="list-style-type: none">Burkolt közutak magas arányaKözel 100%-os a közműhálózati kiépítettségVezetékes telefon és kábelhálózat kiépültVízvezető árkok többnyire mind két oldalon kiépültekA szelektív hulladékgyűjtés a településen megoldottNincs áthaladó forgalom a településen	<ul style="list-style-type: none">Egyes külterületi utak a rossz állapotaKerékpárutak hiánya
IDEGENFORGALOM, ÜDÜLÉS	<ul style="list-style-type: none">A település Budapestről, az M1-es autópályáról és a megyeszékhelyről egyaránt gyorsan megközelíthetőÉrtékes természeti környezetElőnyös földrajzi fekvés (Vértes lábánál helyezkedik el)Vértesi túraútvonalak, teljesítménytúrák érintik a településtLovardákSzínvonalas falurendezvényekVeterán autó kiállítás	<ul style="list-style-type: none">Meglévő idegenforgalmi lehetőségek kihasználtsága alacsony, nincs turisztikai marketingIdegenforgalmi szolgáltatások kínálata gyengeNincs idegenforgalmi infrastruktúraA település északnyugati részét érintő túraútvonalnak nincs bekötése Bodmér belterületéreKerékpárút hálózat hiányaTérségi együttműködések hiánya

	LEHETŐSÉGEK (O)	VESZÉLYEK (T)
REGIONÁLIS KAPCSOLATOK, TÉRSÉGI SZEREPKÖR	<ul style="list-style-type: none">Szolgáltatások munkahelyek létesülése révén nő a település térségi szerepköreMikrotérségi kapcsolatok erősítéseTestvérvárosi kapcsolatok létrehozásaSzociális ellátás fejlesztéseSzolgáltató tevékenységet végző vállalkozások Bodméra településeBodmér református központtá válásaVértesi Natúrpark nyújtotta lehetőségekVál-völgyében rejlő lehetőségekhez való szorosabb kapcsolódásPannon szíve program többi településével való szorosabb együttműködés	<ul style="list-style-type: none">A település a kistérségben nem tud jelentős szerepet betölteniTömegközlekedés helyzetének romlásaBodmér kimarad a környezetének a turisztikai vérkeringéséből
DEMOGRÁFIA, FOGLALKOZTATÁS, TÁRSADALMI ELLÁTÁS	<ul style="list-style-type: none">A település népességmegtartó képességének növeléseJövedelmi viszonyok javításaÉpítési telkek kialakítása a helyi - illetve a beköltöző - fiatalok számáraIntézményhálózat fejlesztéseIntézmények felújítása, megújuló energiahasznosításÚj civil szervezetek létrehozása	<ul style="list-style-type: none">Népességszám csökkenéseA település továbbra is alvótelepülés maradKedvezőtlen gazdasági folyamatok miatt növekszik a munkanélküliségA társadalom elöregedése és a fiatalok elvándorlásaSzociális szolgáltatások teljes megszűnéseAz intézményellátottság hiánya miatt csökken a település vonzereje
GAZDASÁG	<ul style="list-style-type: none">Gazdasági szerepkör növeléseGazdasági terület kijelöléseRaktározással/logisztikával foglalkozó - nem környezetterhelő -	<ul style="list-style-type: none">Gazdasági és turisztikai fejlesztések elmaradásaVállalkozások versenyképességének csökkenése, vállalkozások megszűnése

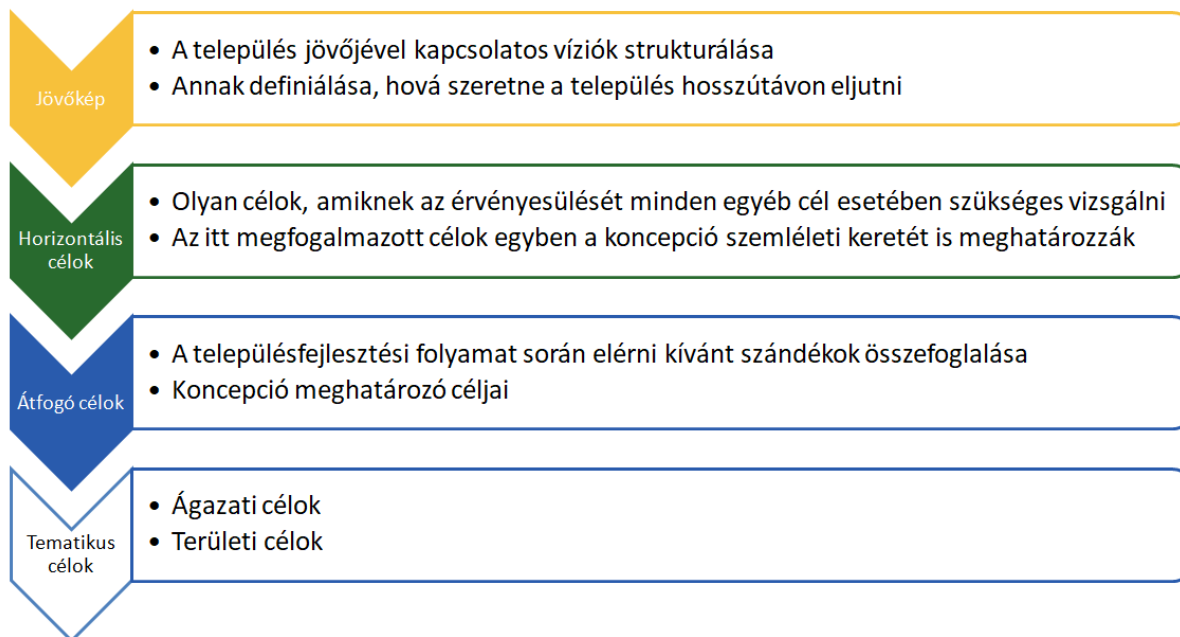
	LEHETŐSÉGEK (O)	VESZÉLYEK (T)
	<ul style="list-style-type: none"> vállalkozások vonzása Befektetők vonzása Kedvező feltételek teremtése az induló vállalkozások számára Helyi termelés élénkítése Turisztikai fejlesztések 	<ul style="list-style-type: none"> Környezetszennyező gazdasági telephelyek megjelenése, környezet- és zajterhelés Forgalomnövekedés, illetve a forgalomból származó lég- és zajszennyezés növekedése Mezőgazdaság fokozódó káros hatása a természeti és lakókörnyezetre
TERMÉSZET, KÖRNYEZET	<ul style="list-style-type: none"> Természeti értékek megóvása, fenntartása, bemutatása Környezettudatos szemléletformálás Belterületi közösségi zöldterületek minőségének növelése Mezőgazdasági technológia korszerűsítése Fasorok, mezővédő erdősávok telepítése utak, vízfolyások mentén Invazív fajok elterjedésének megakadályozása 	<ul style="list-style-type: none"> Intenzív használat okozta természetkárosítás Meglévő természeti értékek károsodása, eltűnése Környezetvédelmi intézkedések elmaradása Felszíni és felszín alatti vízfolyások, illetve a záportározó elszennyeződése Korszerűtlen mezőgazdasági technológia okozta talaj és vízszennyezés Biológiailag aktív felületek arányának csökkenése
ÉPÍTETT KÖRNYEZET, TELEPÜLÉSKÉP	<ul style="list-style-type: none"> Helyi értékvédelem létrehozása Értékes épületállomány megóvása Elhagyott épületek turisztikai, intézményi célú hasznosítása Egységes településkép megőrzése 	<ul style="list-style-type: none"> Településképileg idegen beépítések, egységes településkép megszűnése Építészeti értéket képviselő régi épületek állapotának romlása, eltűnése
INFRASTRUKTÚRA, KÖZLEKEDÉS KÖZMŰVEK	<ul style="list-style-type: none"> Belterületi és külterületi utak minőségének javítása Járdák, burkolt utak építése Kerékpárút építése Megújuló energiaforrások hasznosítása Parkoló kialakítása a buszmegálló és a temető mellett 	<ul style="list-style-type: none"> Belterületi utcák forgalmának növekedése Közlekedésbiztonság csökkenése Útburkolat romlása
IDEGENFORGALOM, ÜDÜLÉS	<ul style="list-style-type: none"> Térségi turisztikai marketing kiépítése Testvérvárosi kapcsolatok létesítése Lakosság, civil szervezetek és vállalkozók bevonása a fejlesztésbe, közös idegenforgalmi szervezet Befektetők vonzása Idegenforgalmi kínálat növelése Helyi szálláslehetőségek, szolgáltatások biztosítása Turisztikai területek kijelölése Zöldturizmus, falusi turizmus fejlesztése Túraútvonalak létesítése, azok bekapcsolása a Vértesi túraútvonal hálózatba, pihenők kialakítása (forrásnál) Kerékpárút-hálózat kiépítése Meglévő idegenforgalmi látnivalók marketingének javítása, szolgáltatások palettájának bővítése, kihasználtságuk növelése 	<ul style="list-style-type: none"> Térségi és helyi összefogás elmaradása Idegenforgalmi fejlesztések elmaradása Meglévő és potenciális értékek a tudatos fejlesztés hiányában eltűnnek Természeti területek túlhasználtság miatti károsodása

4. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

4.1. A KONCEPCIÓ FELÉPÍTÉSE

A jövőkép kialakítása során a település hosszútávú céljainak rendszerbe foglalása történik. A jövőképalakítás egyben irányválasztás is, mely magán hordozza a település értékrendjét, megmutatja a közösség aktivitását és dinamikáját, és segítségével könnyebb koncentrálni a helyi erőforrásokat a település fejlődésének és folyamatos megújulásának érdekében.

A településtervezés során a jövőképalakítás fázisa az, amikor a település közössége megfogalmazhatja, milyen településen szeretne élni 15-20 év múlva, hogyan látja a település ideális jövőjét. A hosszú távú célok kitűzése azért is különösen fontos, mert az a település tud igazán sikeres lenni, amelyik évtizedes távlatban is tudja, hová akar eljutni, és rövidebb távú céljait is annak megfelelően tudja megválasztani és megvalósítani. A jövőképben meghatározott közös célok kijelölésével lehetővé válik, hogy a település fejlesztési tervei, elképzelései egy irányba mutassanak, egymás hatását erősítve, kiegészítve segítsék a település kiegyensúlyozott, dinamikus fejlődését. A jövőkép megalkotása során tisztában kell lenni azzal, hogy a település milyen belső és külső erőforrásokkal, adottságokkal rendelkezik, ezekre építve milyen lehetőségek állnak nyitva a település számára. A helyi erőforrások, adottságok kihasználásával a település stabil jövőképet alakíthat. A közösen meghatározott jövőkép kitűzése, az elérni kívánt célok egységes rendszerbe foglalása kijelöli a település kívánt fejlődési irányát.

4.2. JÖVŐKÉP

Gazdaságilag stabil lábakon álló, nyugodt, falusias hangulatú, családbarát település, ahol olyan fejlesztések valósulnak meg, amik Bodmért vonzóvá teszik, mind a befektetők, mind pedig a helyi és a betelepülő fiatalok számára.

Bodmér a Vértes lábánál Vértesboglár, Szár és Felcsút között fekszik. A több évszázados múltra visszatekintő település számos tekintetben különbözik a környezetétől: jellemzően magyar, református település a környező német ajkú katolikus falvak között. A települést a Bodméri víz szeli ketté, ami különösen széppé és különlegessé teszi. A falu mellett, a temető feletti hegyoromról csodás kilátás tárul a szemlélődők elé.

Bodmér közlekedési szempontból kedvező adottságokkal rendelkezik. Mivel zsákfalú, így nincs áthaladó forgalom, aminek következtében csendes békés település. Ugyanakkor Bodmér mellett

elhaladó 8126 sz. összekötő úton könnyen elérhető az 1. sz. főút, illetve az M1 autópálya. A tömegközlekedés tekintetében is kedvező adottságokkal bíró falut vasút ugyan nem érinti, azonban a településhez közel fekvő Bicskén elérhető közelségben van vasútállomás. A község buszmegállója a 8126 sz. bekötőúton helyezkedik el, a település központjától körülbelül 800 m-re. Bodmért a zsák település helyzetéből adódó csendessége, kellemes lakókörnyezete vonzóvá teheti a fiatal családok, illetve szociális intézmények számára. Ezen túl az autópályához való közelségére is lehet építeni a raktározással, logisztikával foglalkozó vállalatok településre csábítása tekintetében. A jövőbeni fejlesztések során ezeket az adottságokat feltétlenül figyelembe kell venni, a fejlesztéseket ezekre tekintettel, ezekre építve kell megvalósítani.

A település életében a mezőgazdasági termelés és az állattartás a történelem során és napjainkban is meghatározó volt. A falu közigazgatási területének túlnyomó részét szántók borítják, valamint több istálló is megtalálható a településen. A táji környezet, illetve a termőföld megőrzése, védelme a jövőben is kiemelt feladat kell, hogy legyen, hiszen ez a település egyik legfontosabb erőforrása.

Bodmér jövője szempontjából elengedhetetlen a gazdaság fejlesztése, hogy a település egy **stabil lábakon álló gazdasággal rendelkező** faluvá válhasson, mely a lakosok számára munkát és megélhetést biztosít. A fejlesztések során figyelmet kell fordítani Bodmér értékeire, melyeknek a megőrséről gondoskodni kell, illetve törekedni kell arra, hogy olyan jellegű fejlesztések valósuljanak meg, amelyek a település adottságaihoz igazodnak, az értékeire építenek ez által hatékonyan és fenntartható módon tudnak hozzájárulni a község gazdasági erősödéséhez.

Bodmért csendes nyugodt természeti környezet veszi körül, és a Vértesi kiránduló helyek is könnyen elérhetőek. Mivel Bodmér szempontjából kiemelkedő jelentősége van a fiatalok megőrzésének, illetve újabb családok településre vonzásának, így fontos, hogy megőrizze ezt a **nyugodt falusias hangulatát**, illetve, hogy törekedjen minél inkább **családbaráttá** válni.

A fejlesztések során tehát arra kell törekedni, hogy figyelemmel legyünk mind a befektetők, mind pedig a településen élők, ide költözők igényeire, elvárásaira. Mivel a legtöbb esetben ennek a két csoportnak eltérő és sokszor egymással ellentétes érdekei vannak, így nem könnyű feladat mind két félre figyelemmel lenni. Bodmér esetében úgy lehet feloldani ezt a problémakört, hogy egyrészt a településnek területileg jól elkülöníthető részei lesznek az egyes csoportok számára megfelelően kialakítva, másrészt olyan jellegű gazdasági tevékenységnek adunk csak helyet, amely elhanyagolható mértékű zavaró hatással jár a lakosság számára. Ez a gyakorlatban azt kell, hogy jelentse, hogy a lakóterülettől elválasztva kerülnek gazdasági terület kijelölésre, ahol olyan tevékenység végezhető, ami nem jár a környezetét jelentős mértékben zavaró hatással. Ezen túl a lakóterületeket családbarát módon kell fejleszteni, bővíteni.

A település jövőbeli fejlesztési irányainak meghatározása tehát a fenti adottságok szellemében, valamint a faluban lejátszódó folyamatok és azok hatásainak figyelembe vételével történhet. A település előremozdulásának módja nem lehet más, mint a több lábon álló gazdaságfejlesztés, valamint egy vonzó, a helyi fiatalok és a betelepülők számára egyaránt megélhetést biztosító faluvá válás.

4.3. CÉLOK

A fentiekben felvázolt jövőkép összehangolt cselekvés nélkül nem tud megvalósulni. Fontos tehát, hogy a jövőkép megvalósulását meghatározó célok, fejlesztési irányok – cselekvési tervként – meghatározásra kerüljenek, hogy azt követően azok megvalósításán a település döntéshozói, gazdasági szereplői és lakossága együtt munkálkodhasson.

E fejezetben tehát megfogalmazásra kerülnek azok a településfejlesztési célok és feladatok, amelyek megvalósulása révén elérhető a fentiekben felvázolt jövőkép.

4.3.1. A település fejlesztését szolgáló célok meghatározása

A jövőkép megvalósításához vezető átfogó és azokon belüli részcélokat két horizontális cél hatja át, amelyeket a célrendszer egészének meghatározásánál, a megvalósítást szolgáló eszközök és intézkedések kialakításánál, ezek végrehajtásánál egyaránt érvényesíteni kell.

Horizontális célok

Minőségi élettér és fenntartható fejlesztések

Bodmér célrendszerének első horizontális célja a **minőségi és fenntartható fejlesztések** megvalósítása, amit a település életének minden színterén szem előtt kell tartani. Mind a gazdasági fejlesztések során, mind pedig a lakókörnyezet fejlesztése során törekedni kell arra, hogy ez a szemlélet hassa át a fejlesztéseket. Ez azért szükséges, mivel csak a magas színvonalú szolgáltatások, alapellátás, minőségi élettér és lakókörnyezet biztosításával válhat a településen előkből egy összetartó közösség, amely a kitűzött célok megvalósulásának alapja.

Népességmegtartó erő növelése

Bodmér népessége az utóbbi negyven évben kismértéken ugyan, de folyamatosan csökkent. Ez a folyamat ugyan az utóbbi években megfordulni látszik, azonban fontos, hogy a jövőben is nagy hangsúlyt kapjon a település népességmegtartó erejének növelése. Ennek megfelelően Bodmér célrendszerének második horizontális célja a **település népességmegtartó erejének növelése**. A település fejlődését szolgáló valamennyi átfogó és rész cél egy élehető, vonzó település kialakulását segíti elő, melynek elsődleges célja a fiatalok helybentartása, illetve új családok településre vonzása.

Átfogó célok

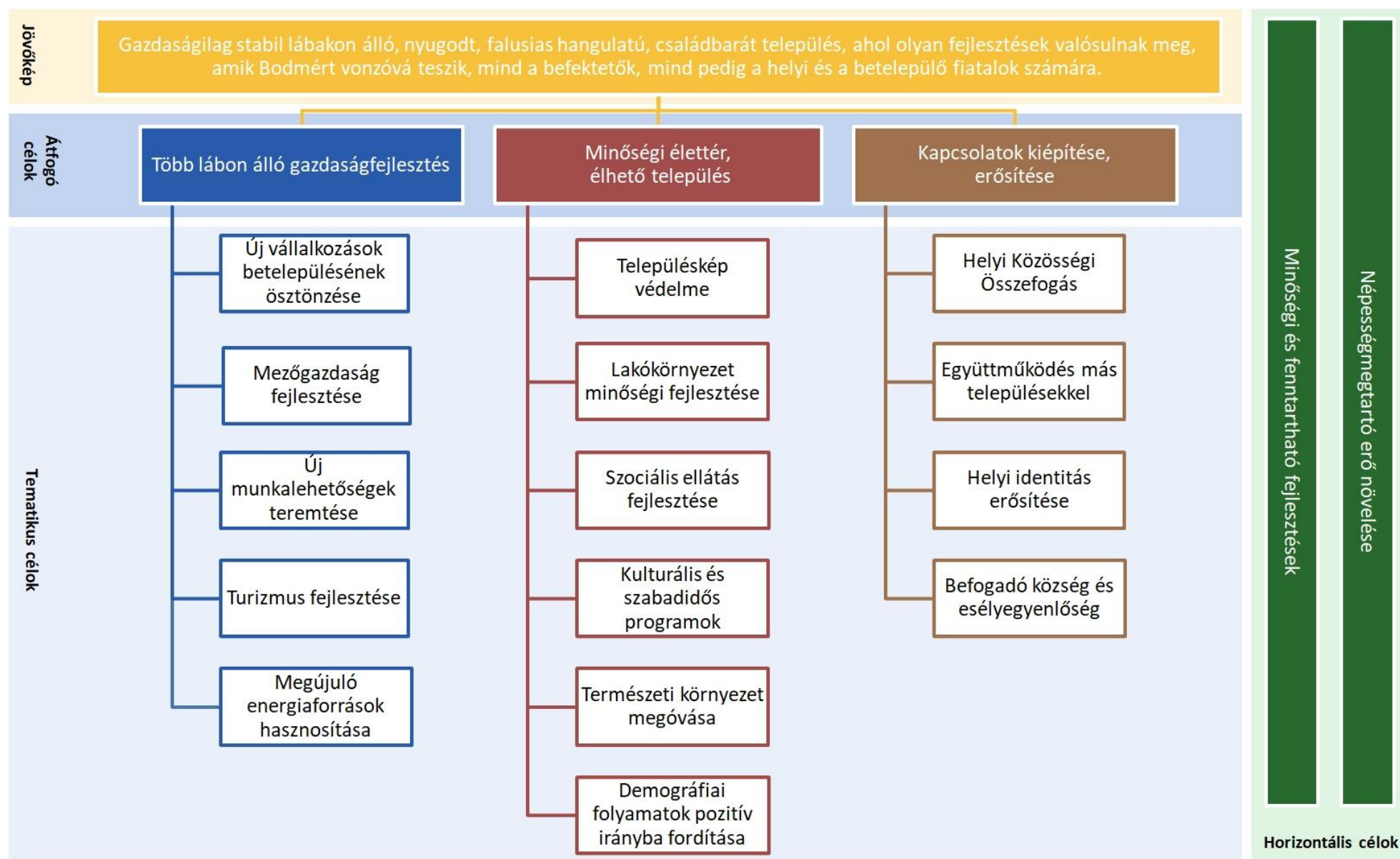
A jövőkép megvalósítása érdekében három átfogó cél kerül meghatározásra, amelyek a település hosszútávú fejlődésének alappilléreit jelentik. Az átfogó célok nem értelmezhetőek egymástól elkülönülve: együtt, összehangoltan kell épülniük annak érdekében, hogy a kitűzött célok megvalósulása a lehető legsikeresebben megtörténjen.

A jövőkép megvalósítását szolgáló átfogó célok a következők:

Több lábon álló gazdaságfejlesztés

Minőségi élettér, élehető település

Kapcsolatok kiépítése, erősítése

4.3.2. Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása

4.3.2.1. Több lábon álló gazdaságfejlesztés

Bodmér fejlődése szempontjából - ahogy a jövőképben is megfogalmazásra került - kiemelkedő fontosságú a gazdaság fejlesztése. Azon túl, hogy bevétel növekedést jelent az önkormányzat számára, a településen és a környéken lakók számára új munkahelyeket teremt. Ennek azért van jelentősége, mivel a megnövekedő bevételekből lehetősége van az önkormányzatnak olyan fejlesztéseket végrehajtani, amik élhetőbbé, kellemesebbé teszik a lakókörnyezetet, ezzel is hozzájárulva ahhoz a célhoz, hogy a Bodméri fiatalok a településen akarjanak maradni, illetve, hogy új családok települjenek a faluba.

Mivel Bodmér kiváló adottságokkal rendelkezik, így lehetőség van több gazdasági ágazatra építeni a gazdasági fejlődést, aminek eredményeképpen nem csupán erős, hanem több lábon álló gazdaság alakulhat ki a településen, ami további stabilitást adhat Bodmérnak. Ezek között említhetjük az M1-es autópályához való közelségét, a jó minőségű termőföldjeit, a gazdasági fejlesztésre alkalmas, még szabad területeket és a turisztikai fejlesztési potenciált.

A gazdasági fejlesztése során különösen nagy jelentősége van, hogy szem előtt legyen tartva az a horizontális cél, ami szerint minőségi és fenntartható fejlesztéseknek kell történniük. Egyetlen olyan gazdasági fejlesztés megvalósulását sem szabad engedni, ami a Bodmér lakosainak az életkörülményeit rontja, vagy a természeti környezetet drasztikusan károsítja.

Az egyes gazdasági fejlesztések során törekedni kell arra, hogy ahol csak lehetőség van rá pályázati forrásokra kell építeni a fejlesztéseket. Ezek lehetőséget nyújtanak nagyobb léptékű fejlesztések megvalósítására kisebb mértékű anyagi ráfordításokkal.

Tematikus célok:

- Új vállalkozások betelepülésének ösztönzése
- Mezőgazdaság fejlesztése
- Új munkalehetőségek teremtése
- Turizmus fejlesztése
- Megújuló energiaforrások hasznosítása

Új vállalkozások betelepülésének ösztönzése

Bodmér községben jelenleg nem üzemel egyetlen nagy vállalkozás sem, csak kisebb vállalkozások találhatóak, melyek nem jelentenek lényegi adóbevételt, illetve jelentős foglalkoztatóként sem tekinthetünk rájuk. Ezek a vállalkozások azonban színesítik a település életét, és néhány helyi lakosnak is munkahelyet biztosítanak. Ugyanakkor a település rendelkezik olyan területekkel, melyek akár nagyobb vállalatok számára is alkalmasak lehetnek. Az új vállalkozások megjelenését a település kedvező közlekedési adottságai is erősítik. Ezeknek az adottságoknak a kihasználása mindenképpen fontos lehet a község jövője szempontjából.

A befektetők és vállalkozások megtelepedéséhez szükséges a kedvező körülmények biztosítása, amely a raktározási és egyéb gazdasági tevékenységek számára megfelelő méretű és infrastrukturális ellátottságú területek kijelölésével, valamint különböző kedvezmények (adókedvezmény, közüzemi kedvezmények) biztosításával érhető el. A településrendezési eszközökben kijelölésre kerülő gazdasági terület helyét úgy kell megválasztani, hogy az a lehető legkisebb mértékben legyen zavaró hatással Bodmér lakóterületeire (mind látvány, mind zaj és rezgés terhelés szempontjából), illetve Bodmér természeti környezetére, és turisztikai fejlesztési területeire (záportároló környezete) is figyelemmel kell lenni. Fontos, hogy egy nagyobb gazdasági terület kialakításával járó forgalomnövekedés ne érintse a lakóterületeket, azonban ez a gazdasági fejlesztési terület megfelelő megválasztásával könnyen kivitelezhető, így megőrizhető a belterület csendes kisforgalmú lakókörnyezete.

A nagyvállalkozások támogatása mellett fontos a településen működő kisebb, néhány főt foglalkoztató vállalkozások segítése, új vállalkozások indításának ösztönzése. A településen működő

kisvállalkozások számos család megélhetését jelenthetik a településen, továbbá a települési szolgáltatások körét színesíthetik.

A vállalkozások megtartásával, növekedésével és új vállalkozások vonzásával új munkahelyek jönnek létre a településen, ami nagyban hozzájárul ahhoz a horizontális célhoz, ami a népességmegtartó erő növelésére irányul.

Mezőgazdaság fejlesztése

Bodmér gazdaságának meghatározó eleme a mezőgazdaság, így a fejlesztési célok között is fontos szerepet tölt be a mezőgazdaság fejlesztése. A település külterületének túlnyomó része szántóföldi művelés alatt van, a területeket öt gazdálkodó műveli. Bodmér községben az állattartásnak is nagy szerepe van. A faluban két lovarda is működik, és számos háznál tartanak sertést is. Ezen túl a családi házak lakókertjét is néhány esetben művelik, heyenként konyhakert figyelhető meg.

Bodmér esetében külön figyelmet kell fordítani a mezőgazdasági művelés környezettudatos formában történjen, a környezeti elemek megőrzésével, azok lehető legkisebb mértékű károsításával. Törekedni kell arra, hogy a Bodméri-víz, illetve a záportározó menti területek ne kerüljenek beszántásra. Erre azért van szükség, mivel a szántóföldi művelés során alkalmazott műtrágyák káros hatással vannak a vizekre, azok eutrofizációját segítik elő. A vízfolyások, illetve állóvizek mellett kialakított megfelelő mértékű puffer terület segítségével csökkenthető a műtrágyák bemosódása a vizekbe. Törekedni kell arra, hogy a szántóföldeken meglévő erdősávok megőrzésre kerüljenek, illetve, hogy lehetőség szerint új erdősávok kerüljenek telepítésre. Ezek hozzájárulnak a termőföld védelméhez, mivel csökkentik a szél káros hatásait (deflációt), továbbá az állatok számára is fontos élő és táplálkozó helyet jelentenek, valamint a kedvező mikroklimatikus hatásukkal növelik a terméshozamot is. A mezőgazdasági utak mentén lenne elsősorban célszerű erdősávok telepítése.

A mezőgazdaság sokszínűvé tétele és a hagyományok megőrzése végett a jövőben fontos a hagyományos mezőgazdasági kultúrák (kiskertes növénytermesztés, háztáji állattartás) felélénkítése, valamint új termelési formák (kertészeti növénytermesztés) honosítása. Kiskertes növénytermesztés céljára a nagyobb lakótelkek művelésén túl a mára elhagyottá vált, cserjésedő, bozótosodó területek újbóli művelésbe vonásával is lehetőség van. A parlagterületek művelésével, az azokon megjelenő invazív, agresszívan terjedő fajok is visszaszoríthatók. A nagyobb belterületi lakótelkeken elsősorban kertészeti növénytermesztés és gyümölcsstermesztés újbóli térhódításának elősegítése a cél, a szántóföldi növénytermesztés költséghatékonyan a nagyobb külterületi mezőgazdasági parcellákon művelhető.

A kertészeti növénytermesztés újbóli elterjedésének egyik alapvető feltétele a megfelelő kertészeti és agrár alapismeretek elsajátítása, mely egyrészt elméleti, másrészt intenzív gyakorlati oktatást kíván. A településen jelenleg is folyik az egyházzal együttműködve egy kertészet létrehozása, ahol gyümölcsfák és 500 tőke szőlő kap helyet.

A kiskertes növénytermesztés elsősorban a megfelelő felvásárló piac kialakításával segíthető elő, melyben az önkormányzat és a helyi vállalkozások jelentős előrelépéseket tehetnek (helyi termékeket árusító kiskereskedelmi boltok, helyi piac, önkormányzati étkeztetés).

Új munkalehetőségek teremtése

A településen problémát jelent, hogy nincs a lakosság szakképzettségének megfelelő, elegendő számú munkahely, ami többek között a fiatalok elvándorlását, a településen élők ingázását is közvetett módon a társadalom folyamatos elöregedését eredményezheti. Ennek orvoslására törekedni kell a helyi munkavállalók képesítésének megfelelő új vállalkozások betelepítésére.

Bodméron lehetőséget kell teremteni, hogy szükség és igény szerint felnőttképzéseken vehessenek részt a munkakeresők. Fontos, hogy olyan képzések kerüljenek megszervezésre, amelyekkel szerzett képesítéssel munkát tudnak találni a településen, vagy annak környékén. Amennyiben Bodméron nincs annyi jelentkező felnőttképzésre, hogy megérje ennek megszervezése, akkor biztosítani kell, hogy az érdeklődők el tudjanak jutni olyan szomszédos településre, ahol megfelelő képzést tartanak.

Ahogy azt korábban is említettük Bodmér területén vannak olyan területek, melyek alkalmasak gazdasági terület kijelölésére, ahol új vállalkozások telepedhetnek meg. Ennek megvalósulása számos előnnyel jár a község számára, többek közt hozzájárul a gazdaság több lábon állásához, valamint a jelenlegi hiányt pótolva, munkahelyeket hoz létre. A településrendezési eszközökben történő gazdasági tartalék területek kijelölésével, a megfelelő szabályozási paraméterek biztosításával megkönnyíthető egy-egy új vállalkozás letelepedése.

Törekedni kell arra, hogy a településen induló, illetve már meglévő vállalkozások ösztönözve legyenek arra, hogy helyi lakosokat foglalkoztassanak, ami elsősorban a szakképzett munkaerő biztosításával valósítható meg. Fontos továbbá, hogy az önkormányzat lehetőségeihez képest támogassa azokat a mikro vállalatokat, melyek a településen munkahelyet teremtenek.

Turizmus fejlesztése

Bodmér helyzeti potenciáljából, valamint a településen meglévő turisztikai létesítményekből következően számos olyan értékkel rendelkezik, melyek turisztikai fejlesztések alapjául szolgálhatnak. A falu a Vértes keleti oldalán terül el, a Vértesi Natúrpark részeként. Bodmérön található két lovas létesítmény lehetőséget kínál a lovas turizmus fejlesztésére, valamint a tervezett záportározó turisztikai célú fejlesztése is számos lehetőséget rejt magában. Fontos továbbá kiemelni a település jelenlegi legfontosabb turisztikai attrakcióját a Veterán autó kiállítást, valamint a falu nagy érdeklődésre szert tevő rendezvényeit.

A Vértes hegynyomulatai természeti és táji értékekben igen gazdagok, melyek nem csak az itt élők számára jelentenek értéket, de turisztikai szempontból is kiemelkedő jelentőséggel rendelkeznek. Bodmér számára nagy lehetőség, hogy tagja a Vértesi natúrparknak, mivel ebben a tájszintű együttműködésben a natúrpark többi településével együtt, azok értékeire is támaszkodva valósíthatja meg turisztikai fejlesztéseit.

A Pannónia Szíve program 2015-ben indult kezdeményezés, melynek keretében a programban résztvevő településeken infrastrukturális, közlekedési és idegenforgalmi beruházások sora van tervbe véve, melyek javítják az itt élők életminőségét, és még vonzóbbá teszik az idelátogatók számára ezt a festői tájat. Bodmér is aközé a 22 település közé tartozik, melyek részt vesznek ebben a programban. A következő időszakban törekedni kell arra, hogy a Pannónia Szíve program által kínált lehetőségekkel élni tudjon Bodmér, és ezáltal is növekedhessen a térségben betöltött turisztikai szerepe.

Bodmér földrajzi adottságainak köszönhetően fontos szerepet játszik a település életében a lovassport. A faluban két lovarda is elhelyezkedik, melyek közül az egyik versenylovak tartásával foglalkozik, míg a másik lovarda elsősorban a turizmusra koncentrál. Mivel napjainkban a lovas turizmus egyre nagyobb létszámot vonzó szabadidős sport, fontos célként jelenik meg a lovas turisztikai létesítmények, lovas tereplovaglásra, távolságlovaglásra alkalmas útvonalak minőségi fejlesztése, bővítése és népszerűsítése. Bodmér ebben a tekintetben is kiváló helyzeti potenciállal bír, hiszen a szomszédos településen elhelyezkedő Epona Spanyol Lovas iskolával közösen fejleszthetik lovas túraútvonalait, valamint a Vértesi Natúrpark lovas túraútvonal hálózatához is kapcsolódhat. A natúrpark lovas útjai behálózzák a Vértest, ahol mintegy 150 km hosszú kiépített lovas-út nyújt lehetőséget a tereplovaglásra és a sétakocsizásra. Bodmér ennek az útnak a határában helyezkedik el, így mindenképpen cél a település lovardáinak bekapcsolása ebbe a hálózatba. Ezen túl a Vál-völgy lovas szervezeteivel való közös fejlesztésekre is nagy hangsúlyt kell fektetni, hogy tovább bővíthető legyen térség lovas-út hálózata, melynek Bodmér a szerves részét képezheti.

Bodmérön több olyan turisztikai létesítmény is megtalálható melyek további fejlesztésével, illetve újabbak létrehozásával minőségi és változatos turisztikai kínálat alakítható ki. A már meglévő kínálat részeként a Veterán autó kiállítás említhető. Az önkormányzat a tervezett záportározó mellett is egy szabadidő eltöltésére alkalmas terület kíván kialakítani, ami szintén részét képezheti majd a turisztikai kínálatnak. A településen a falusi turizmus kialakításában is van lehetőség, akár a településen hagyományos kézműves tevékenységekkel kapcsolatos (kosár fonás, rétes készítés), akár falusi szálláshely fejlesztéssel. A település rendezvényein lehetőség szerint teret kell biztosítani a hagyományörző tevékenységeknek, ezzel is támogatva ezeket a kezdeményezéseket.

A Bodmér hagyományainak és adottságának köszönhetően lehetőség van falusi turizmus kialakítására és fejlesztésére. Egy parasztház falusi szállássá való fejlesztése jelenleg is folyamatban van, illetve

a későbbiekben is tervben vannak hasonló beruházások. Az önkormányzat részéről támogatni kell az ilyen jellegű falusi vendéglátásra, illetve turizmusra irányuló fejlesztéseket, hiszen az egész település turisztikai fejlődéséhez hozzájárulnak. Ennek részeként törekedni kell a meglévő népi épületek, illetve a helyi természeti értékek védelmére. A falusi turizmus keretein belül lehetőség van a településen tájház kialakítása is, melyben Bodmér, illetve annak környékén megőrzött és összegyűjtött, a terület hagyományos táji kultúráját bemutató eszközök kerülnek kiállításra.

A településen lévő Veterán autó kiállítás Kelet-Közép Európában páratlan tárlatot kínál. A kiállítás műhelyében a járműveket eredeti állapotukba állítják vissza, majd bemutatják. Különös hangsúlyt kapnak a magyar és közép-európai műszaki fejlesztések emléktárgyai. A felújított járművek számos hazai és nemzetközi megmérettetésen dobogós helyet értek el, ez is jól mutatja a műhely magas színvonalát. A kiállítás célja, hogy a gyerekekkel is megismertesse a „*veteránjárművek tükrén keresztül múltat*”. Ennek keretein belül autómódel kiállítást rendeztek be, ahol lehetőség nyílik az autók megtekintésén túl a restaurációba is betekinteni, sőt kipróbálni annak egyes lépéseit is. Emellett a birtok területén lehetőség van játékra, tábortűz rakásra, így kiváló célpontot biztosítanak az osztálykirándulásoknak.

A kiállításához kapcsolódva egy vendéglátó rész kialakításával lehet még vonzóbbá tenni a létesítményt. A vendéglátó egységet érdemes úgy kialakítani, hogy bár az a Veterán autó kiállításához kapcsolódva, annak tematikáját tükrözze, mégis ne csupán a kiállítás látogatóinak szóljon, hanem minden településen élőknek, településre érkezőknek is.

A nemzetközileg is jelentős és elismert Veterán autó kiállítás lehetőséget kínál a település számára olyan rendezvények megszervezésére, amely elsősorban a veterán autózás tematikájára épülnek. Oldtimer találkozó, Oldtimer show szervezésével tovább növelhető Bodmér hírneve és így kiállítás illetve a település önkormányzata egymást segítve munkálkodhatnak a fejlődésen.

A településen tervezett záportároló is számtalan turisztikai lehetőséget rejt magában, amelyet részletesen a *Lakókörnyezet minőségi fejlesztése* című fejezetben fejtünk ki. Ezen túl Bodmérnak minél aktívabban be kell kapcsolódnia a Vál-völgye turisztikai vérkeringésébe, illetve Szár irányába is tovább kell erősíteni az együttműködést. A Száron található Epona Lovas iskolán túl a Méhes Mézes szörpök, illetve a Czetis ház nyújtotta turisztikai vonzerőt is ki kell használni. Vál-völgyében is számos turisztikai attrakció található, melyek közül kiemelkedik a Vál-völgyi kisvasút, illetve az Alcsúti arborétum, azonban rengeteg egyéb turisztikai attrakció is várja az ide látogatókat. Bodmér turizmusának fejlődése szempontjából meghatározó jelentőségű, hogy tud e kapcsolódni ezekhez a területhez. Fontos tehát, hogy kiépüljön a települést délkelet irányban a mezőgazdasági területeken keresztül Alcsútdobozzal összekötő lovas és kerékpárút, valamint, hogy egy hasonló funkciót ellátó út épülhessen Felcsút és Szár irányába is. Együtt kell működni az említett településekkel abban is, hogy egymás turisztikai attrakcióit kölcsönösen népszerűsítik és ezáltal segítik a térség fejlődését. A településen évenként megrendezésre kerül a Bodméri családi napok rendezvénysorozat, mellyen zenés programokkal, bemutatókkal, felvonulásokkal, és finom ételekkel várják a látogatókat. Az eddigi évek tapasztalatai alapján igen nagy érdeklődés mellett bonyolítottak le ezek a rendezvények, melyen a falu lakosságán túl számos vendég is megjelent. Külön értéknek emelhető ki, hogy az önkormányzat a református egyházzal karöltve szervezte meg ezt az eseményt, ezzel is széleskörűen bevonva a településen élőket. A továbbiakban is törekedni kell ennek az értékes, és sokakat megszólító rendezvénynek a magas színvonalon történő megszervezésére, valamint a népszerűsítésére.

A turizmus fejlesztése szempontjából fontos szerepe van a marketingtevékenységnek is. Ebben a tevékenységben is nagy segítséget nyújthat a Vértesi natúrpark, valamint a Vál-völgye turisztikai marketingjéhez való kapcsolódás, azonban fontos, hogy a Bodmér saját erejéből is törekedjen a település népszerűsítésére. Ez megvalósulhat tájékoztató anyagok, információs táblák, brossurák és internetes portálok létrehozásával is.

A turisztikai fejlesztések során fontos, hogy a település bekapcsolódjon a környék turisztikai vérkeringésébe. Csatlakozni kell azokhoz a programokhoz, kezdeményezésekhez, melyek lehetőséget biztosítanak a pályázati források elnyeréséhez, illetve a szomszédos településekkel összhangban történő fejlesztésekhez.

Megújuló energiaforrások hasznosítása

Bodméron az önkormányzata számára a természeti értékek megőrzése mellett fontos az itt élők környezetének védelme is, melynek egyik meghatározó része az energiagazdálkodás megújítása. Magyarország a 2020-ig szóló energiahasznosítási cselekvési tervében, a Nemzeti Épületenergetikai Stratégiában elhatározta, hogy a lakóépület és középület állomány felújításával, energiatakarékosságot és hatékony energiafelhasználást szolgáló eszközrendszer kialakításával megújuló energiaforrás-felhasználás növelésével hatékony energiafelhasználást valósít meg.

Bodmér területén elsősorban a napenergiát hasznosító rendszerek telepítésére van mód. A településen van lehetőség napelem park kialakítására, melynek segítségével a rendelkezésre álló napenergia Bodmér energiaellátásában hasznosítható. Emellett az intézmények korszerű energiatakarékos üzemeltetése estében mind a napkollektoros, mind a hőszivattyús rendszerek alkalmazása előtérbe helyezendő.

Azon túl, hogy a megújuló energiák hasznosításával csökkenthetők a költségek, a légszennyezés mérséklése is elérhető és a szén-dioxid kibocsátás is mérsékelhető. Fontos tehát, hogy a lakosok ösztönözve legyenek a megújuló energiaforrások hasznosítására, azonban ehhez az önkormányzat példamutatása is szükséges. Ennek keretében az önkormányzati intézmények energetikai korszerűsítése szükséges, ami pályázati forrásokból valósítható meg.

A település vízgazdálkodását tekintve is fontos fejlesztéseket tervez az önkormányzat. A Vértesből esetenként lezúduló nagy mennyiségű csapadék annyira megduzzasztja a belterületen is keresztül folyó Bodméri-vízet, hogy az el is öntheti a települést. Ennek elkerülése, és a településen keresztül folyó víznek a hasznosítása érdekében szükséges a záportározó megépítése.

4.3.2.2. Minőségi élettér, élhető település

Bodmér számára fontos szempont, hogy a lakosságnak jó minőségű és igényeiknek leginkább megfelelő lakókörnyezetet biztosítson. Ez közvetlenül hozzájárul a településen élők jó közérzetéhez és magas életminőségéhez. Az önkormányzat számára nem csak a lakosságot körülvevő környezet minőségének a fejlesztése, hanem a településen megtalálható szolgáltatások körének bővítése, valamint a népesség életkörülményeinek javítása is meghatározó jelentőségű. Ezek a fejlesztések teljes mértékben összhangban vannak a népességmegtartó erő növelésére irányuló horizontális céllal, hiszen többek közt ezekre van szükség ahhoz, hogy a település a lakosságát megőrizze, illetve újabb lakosokat vonzzon.

Tematikus célok:

- Településkép védelme
- Lakókörnyezet minőségi fejlesztése
- Szociális ellátás fejlesztése
- Kulturális és szabadidős programok fejlesztése
- Természeti környezet megóvása
- Demográfiai folyamatok pozitív irányba fordítása

Településkép védelme

Az egyedi településkarakter egyre jobban felértékelődött adottsága a településeknek. Az egyedi, kellemes arculat kedvezően befolyásolja a község és térségének megítélését, közvetve erősíti annak gazdasági pozícióit, javítja lakossági életminőségét. Ezért van kiemelkedő jelentősége annak, hogy Bodmér megőrizze a település karakterét, épített örökségét.

Bodmér belterületére egységesen jellemző a falusias, nyugodt hangulat, azonban a lakóterületeken belüli épületek elhelyezkedése, kialakítása változatosságot mutat. A település két legrégibb utcája a Vasvári Pál utca és az Ady Endre utca. A település épített örökségei közé az egykori Pusztatemplom és sánc, a Református templom, az emlékművek, a Csenkey-ház, régi kúriaépület és a parasztházak tartoznak.

A jövőben kiemelt figyelmet kell fordítani a megmaradt értékek megóvására, a településképet zavaró, idegen beépítések megakadályozására, melynek egyik eszköze lehet a védelmi szabályok

megalkotása. A településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény előírja, hogy minden településnek el kell készítenie a településképi arculati kézikönyvét és településképi rendeletét. Bodmér településképi megőrzése a településkép védelmi rendeletben megfogalmazott szabályok betartásával, illetve betartatásával érhető el.

Zöldterületek megújítása során célszerű arra törekedni, hogy egy egységes települési arculat alakuljon ki a zöldterületek tekintetében is. Ennek egyik eszköze lehet a tematikus, utcánként változó és ezzel az utcákat differenciáló - Bodméron honos - növényfajjal kialakított utcafásítás. A későbbi fejlesztések során az utcabútorok megválasztásánál is érdemes az egységességre törekedni.

Lakókörnyezet minőségi fejlesztése

Bodmér fejlődése, lakosságmegtartó erejének növelése és az életszínvonal növekedése szempontjából kiemelkedő jelentősége van a lakókörnyezet fejlesztésének. Olyan lakókörnyezet kialakítása a cél, ami kielégítő, az itt élő és a betelepülő családok számára is vonzó, és aminek az igényekhez mért szabályozása van.

Ennek elérése érdekében fontos a közterületek minőségi fejlesztése, melynek során az út menti árkok karbantartása, közterületi utcabútorok elhelyezése, közterületek virágosítása és a patakmeder karbantartása kell, hogy megtörténjen. Szükséges a Magyar Sándor utca aszfaltozása, illetve a csapadékelvezetésének biztosítása. Meg kell őrizni a tiszta és rendezett lakókörnyezetet, amelyhez a közterületi hulladékgyűjtők, illetve a lakossági összefogás keretében megszerveződött falufenntartó nap járulhat hozzá. A lakókörnyezet infrastrukturális fejlesztése keretében utak és járdák jó állapotban tartása, szükség szerint új járdák építése és a 8126-os számú bekötőút menti buszmegállók folyamatos karbantartását kell biztosítani. A településen igény szerint új közterületek kialakítása is cél, melyek a lakosok igényeihez kell, hogy igazodjanak. Ilyen lehet a külterületi fitnesz park létesítése, ugyanakkor a családok megőrzése, illetve településre csalogatása érdekében játszótér fejlesztése is fontos feladat.

A településen létesülő záportároló környezetében kiváló lehetőség nyílik rekreációs terület kialakítására. A tároló mellett olyan parkot kell létesíteni, amelyben biztosítja a település lakosai számára kikapcsolódásra, és a szabadidő aktív eltöltésére megfelelő helyszínt. Fontos, hogy a zöldterület kialakítása során tervezett funkciók köréről minél szélesebb körű lakossági egyeztetést követően döntsön az önkormányzat, hogy ezáltal is a lakosok igényeinek leginkább megfelelő zöldterületek valósulhasson meg.

A buszmegálló melletti zöldfelület fejlesztése is fontos célja az önkormányzatnak. Ezen a területen szükséges parkolóhelyek kiépítése, hogy félre lehessen állni a megálló mellett. A parkoló mellett biciklitároló és egy kisebb pihenőhely kialakítását tervezi az önkormányzat, továbbá a Magyar Sándor utcára kikötő járda és kerékpárút kialakítása is cél. A lakókörnyezet fejlesztése során azon túl, hogy a fejlesztéseknek a lakosok igényeire reagálva kell történniük, a megvalósításban is lehetőség szerint célszerű bevonni a lakosokat. Ez által a településen élők sokkal inkább magukénak érzik a közterületeket is, így jobban törekednek majd annak megőrzésére, fenntartására. Ennek egyik módja lehet, az egyházzal történő együttműködés is, például a templom és a templomkert fejlesztésének tekintetében.

Az Ady Endre u. és a Vasvári Pál utca kereszteződésénél helyezkedik el Bodmér központja. Törekedni kell arra, hogy a központba kerüljön minél több szolgáltató funkció elhelyezésre, mint bolt, illetve vendéglátó egység. Lehetőség szerint a korábban bezárt vegyesbolt és kocsma újranyitása cél, illetve ezek mellett a települési szolgáltatások köre is bővítendő.

Bodmér belterületétől északra helyezkedik el a Bodméri-víz forrása. A forrás mellett kiválóak az adottságok egy szabadidő eltöltésére szolgáló csendes zöldterület kialakítására. Ennek első lépéseként biztosítani kell a terület megközelíthetőségét, amit a patak medre mellett szabályozandó zöldsávval lehet elérni. A zöldsávról lehetőség nyílik a patakmeder karbantartására, illetve biztosítva lesz a forrás megközelítése is.

Fontos feladat, hogy a település intézményei, illetve a buszmegálló környezetében elegendő parkolóhely kerüljön kialakításra. Különösen a temető parkolójának kialakítása sürgető, azonban fontos, hogy a többi intézmény mellett is biztosítva legyen a parkolás. Ezen túl fontos kérdés a lakóterületek szabályozása, melyet úgy kell elkészíteni, illetve módosítani a hatályos tervhez képest, hogy az a használati igényekhez mért legyen.

Szociális ellátás fejlesztése

Bodmér az alapfokú ellátás, szolgáltatások terén kedvezőtlen helyzetben van. Ugyan alapfokú orvosi állítás van a településen azonban nem rendelkezik alapfokú oktatási intézménnyel és gyógyszerár is csak a környező településeken található. Idősek nappali ellátását biztosító intézmény és bölcsőde sem található Bodméren. Ez azért jelent problémát mivel ezeknek az intézményeknek a megléte hozzájárulna a település népességmegtartó erejének növekedéséhez.

Bodmértnek egy olyan településsé kell válnia, ahol a helyi lakosoknak nem szükséges, hogy más települések szolgáltatásaiért utazzanak több kilométert, hanem a lehetőségekhez képest minél több dolgot lakóhelyükön is el tudjanak intézni. Ez közigazgatási, közszolgáltatás, illetve kereskedelmi szolgáltatás bővítést is kell, hogy jelentsen.

A településen lévő szolgáltatások fontosak a településen élők, valamint a bekötözők számára, a minőségi lakókörnyezet feltételei, így ezek a településnek vonzerejét növelik. Mivel Bodmér egyik legfontosabb célkitűzése a következő időszakra, hogy növelje a népességmegtartó erejét, ezért kiemelkedően fontos a település szempontjából a szociális ellátás fejlesztése.

A település célja, hogy megtartsa a fiatalokat, illetve, hogy újabb családok Bodméra telepedését támogassa. Amennyiben folytatódnak a jelenlegi demográfiai folyamatok, és tovább nő a településen élők száma, ezzel arányosan várhatóan nőni fog a gyermekek száma is, tehát szükséges lesz oktatási intézményeket - elsősorban óvodát - telepíteni a községbe. Ezt a fejlesztést érdemes lehet az egyházzal közösen megvalósítani, hiszen az önkormányzat célja az egyházzal való szorosabb együttműködés. Amennyiben óvoda létesül a településen, az nagyban hozzájárul annak népességmegtartó erejének további növekedéséhez.

A fiatalok mellett az idősek iránti felelősség vállalás is fontos Bodmér számára. Akár idősek nappali foglalkoztatója, akár időotthon létesítésére nagy szükség van. Ezen a téren is felmerül, hogy az egyházzal közösen lehet megvalósítani a fejlesztéseket. A település csendes békés hangulata, illetve a fővároshoz való közelségének köszönhetően egyébként is alkalmas időotthon létesítésére. Ennek megfelelően akár vállalkozók is bevonhatók ebbe a kezdeményezésbe, mint egy magán időotthon beruházói.

Kulturális és szabadidős programok

Bodméren probléma, hogy a helyi lakosoknak a környező nagyobb városokba kell utazniuk, ha szórakozási lehetőséget keresnek. Szükség van minden korosztály - de elsősorban a fiatalabbak - számára olyan szórakozási lehetőséget biztosító rendezvényekre, szakkörökre, klubok szervezésére melyek lehetővé teszik, hogy a helyiek kulturált módon tölthessék szabadidejüket. Az önkormányzat számára az egyik fő feladat, hogy helyszínt biztosítson ezeknek a tevékenységeknek. A községében jelenleg is van lehetőség kisebb létszámú kulturális programok szervezésére, azonban hosszútávon a településnek szükséges építenie egy művelődési házat.

A településen egyik legfontosabb rendezvénye a Bodméri zenés családi napok. Ez az évenként megrendezésre kerülő rendezvénysorozat a család minden tagjának, fiataloknak és időseknek egyaránt programot biztosít és ez által összehozza a falubelieket, erősítik a kapcsolatot a Bodméri lakosok és a beköltözők között. A továbbiakban is törekedni kell ennek a rendezvénynek a megszervezésére, valamint a településen, illetve annak környékén tevékenykedő vállalkozókkal karöltve a színesebb izgalmasabbá tételére. Hogyha lehetőség nyílik rá támogatni kell a Családi naphoz hasonló magas színvonalú rendezvények szervezését Bodméren.

Fontos kiemelni, hogy akkor tud igazán hatékonyan működni egy kulturális program, ami akár alkalmanként, akár rendszeresen kerül megszervezésre, ha van egy olyan lelkes szervezője, aki a kezdeményezés motorját adja. Meg kell találni Bodméren is azokat az aktív lakosokat, akik szívesen állnak oda egy kezdeményezés mellé, és lelkesedésükkel, munkájukkal bevonzzák a lakosság többi részét is, építve ezzel a falu közösségét. Az önkormányzat fontos feladata, hogy ha egy kezdeményezés elindul, akkor azt akár helyi biztosításával, akár lehetőség szerint anyagilag támogassa segítve ezzel annak sikerességét.

A szabadidős programok tekintetében is van lehetőség együttműködésre az egyházzal, illetve a környező településekkel összefogva is megszervezhetők olyan programok, amik színesítik a falu programkínálatát.

Természeti környezet megóvása

Bodmér külterületének túlnyomó részét szántóterületek borítják, azonban számos olyan természeti terület is megtalálható a településen, melyekkel kapcsolatban fontos a tudatos tervezés azok megóvása, jobba tétele érdekében. A lakóterületen is keresztülfolyó Bodméri-víz forrása a belterülettől északnyugatra ered, ennek feltárása és bemutatása, fontos feladat. Meg kell őrizni a szántóterületeken keresztülfolyó Bodméri-víz, valamint a település keleti határában elhelyezkedő tó partvonalát a beszántástól, valamint törekedni kell arra, hogy a település még be nem szántott természeti területei megmaradjanak élőhelyként.

A település belterületétől északnyugatra, mintegy 600 m-re ered a Bodméri-víz. Az egykor feltárt forrás mára már betemetésre került és mint látványosság nem számottevő. A település célja, hogy a forrás újra feltárássra kerüljön, környezetét rendezzék, hogy egy csendes, kellemes pihenő helyé válhasson. Fontos cél, hogy a Bodméri-víz szántóföldeken keresztülfolyó szakaszánál a patak menti puffer terület megőrzésre kerüljön. Ha túl közel szántanak a patakhoz, akkor azon túl, hogy csökken a patak menti értékes élőhely mérete, a mezőgazdaságban használt műtrágya is könnyebben bemosódik a vízbe, ami arra negatív hatással van. Ugyanígy a tervezett záportározó menti puffer területek megóvása is elengedhetetlen.

A külterület déli, délnyugati részein, illetve a Bodméri-víz és a település délnyugati részén elhelyezkedő tó mentén helyezkednek el még be nem szántott - jellemzően erdő - területek. Ezek többnyire domborzati adottságaiknak köszönhetően nem kerültek beszántásra. Ugyanakkor fontos élő és táplálkozó helyként funkcionálnak, megőrzésük kiemelt jelentőségű.

Demográfiai folyamatok pozitív irányba fordítása

Bodmér lakossága az lassú fogyást mutatott, ami jelenleg kezd megfordulni az újonnan betelepülők hatására. Ezen túl a népesség korösszetételét vizsgálva is megállapítható volt, hogy elkezdett előregedni a település társadalma. Mind két folyamat kedvezőtlen a falu jövője szempontjából, így törekedni kell ennek megfordítására, kedvező irányba terelésére. Ennek egyik eszköze, hogy a településen élő fiatalokat ösztönözni kell arra, hogy Bodméren alapítsanak családot, ne vándoroljanak el, illetve újabb fiatalokat, fiatal családokat is a településre kell vonzani.

Számos korábban már tárgyalt, illetve még a későbbiekben kifejtésre kerülő tematikus cél is hozzájárul ennek a célnak az eléréséhez, ezek közé tartozik különösen is az új munkalehetőségek teremtése, a lakókörnyezet minőségi fejlesztése, a szociális ellátás fejlesztése, valamint helyi identitás erősítése.

Ugyanakkor az említett tematikus célok mellett meghatározó jelentősége van annak, hogy az önkormányzat lakótelkeket alakítson ki az itt családot alapítani kívánó fiatalok számára, illetve hogy a lehetőségekhez mérten gyerek centrikus fejlesztések valósuljanak meg. Ez a két szempont nagyban segítheti az itt letelepedő családokat és ezzel hozzájárul a demográfiai folyamatok pozitív irányban tartásához.

A településre egyre többen szeretnének betelepülni, aminek következtében már nem található eladó ház a faluban. Bodméren jellemzően hagyományos hosszútelkek figyelhetők meg, melyeknek a hátsó részét egykor művelték. Napjainkban azonban több olyan terület is található, ahol a hátsó kert már művelés nélkül, parlagon áll. A területeken a hosszútelkek megosztásával lehetőség van újabb lakótelkek kialakítására, melyek alkalmasak lehetnek a fiatal családok számára az építkezésre. Ilyen terület a Magyar Sándor utca déli részén található, továbbá a Vasvári Pál utca déli oldalán elhelyezkedő lakótömb hátsó része is kiválóan alkalmas erre a célra. Ezen a területen egy feltárási út létrehozásával új építési telkek kialakítására van lehetőség, melyek kiváló adottságokkal rendelkeznek, mind elhelyezkedés, mind panoráma szempontjából.

Bodmér egyik legalapvetőbb célja, hogy növekedjen a családok létszáma a településen és ennek hozományaként egyre több gyerek éljen itt. Ezt elősegítendő fontos, hogy a különböző fejlesztések során szem előtt legyen tartva egy olyan családbarát szemlélet, amely az említett családok számára élhetővé, kellemessé és biztonságossá teszi a települést. Ennek a szemléletnek meg kell

nyilvánulnia a közösségi célú zöldfelületek fejlesztésében, és kialakításuk módjában, az egyéb közlekedési célú területek kialakításában, a településen szervezett rendezvények és egyéb programok kínálatában, illetve az intézmények akadálymentesítésében is. Amennyiben ilyen családbarát szemléletben fejlődik tovább Bodmér jelentősen nőni fog a népesség megtartó ereje a fiatalok körében is.

4.3.2.3. Kapcsolatok kiépítése, erősítése

Egy település fejlesztése szempontjából meghatározó jelentősége van annak, hogy az adott falu milyen kapcsolatokkal rendelkezik. Gondolhatunk itt akár az önkormányzat és a lakosság kapcsolatára, akár az önkormányzat és a helyi vállalkozók, akár a település és a szomszédos települések kapcsolatára. Ezeken kívül is számos területen építhet kapcsolatot egy település, ami pozitívan befolyásolhatja annak fejlődését, elősegítheti a lakosság életminőségének javulását.

Bodmér esetében a következő kapcsolatokra kell kitérnünk, melyek ennek az átfogó célnak a tematikus céljait is képezik:

- Helyi közösségi összefogás
- Együttműködés más településekkel
- Helyi identitás erősítése
- Befogadó közösség és esélyegyenlőség

Helyi közösségi összefogás

Bodmér fejlődése akkor lehet a leghatékonyabb, ha az a belső kapcsolatokra építve, a településen élők alkotta közösségre támaszkodva, velük közösen történik. A belső kapcsolatokat a különböző szférák között kell erősíteni:

- önkormányzat - lakosság
- önkormányzat - helyi vállalkozók
- önkormányzat - egyház

Az önkormányzat képviselő-testülete - helyi döntéshozóként - fontos szerepet tölt be egy település életében, hiszen választott testületként a lakosságot képviseli. Fontos, hogy a lakossággal való kapcsolat szoros és aktív kapcsolatként lehetőséget nyújtson az együttműködésre, valamint a hatékony közös munkára. Ennek következményeként, olyan kezdeményezések, programok, fejlesztések valósulhatnak meg, amit a lakosság és az önkormányzat közösen valósít meg, ezáltal a település sokkal inkább a sajátjának érzi azt.

Az önkormányzat és a lakosság közös munkája során fontos, hogy a lakosság bevonásra kerüljön nem csupán az egyes fejlesztések megvalósításában, hanem a tervezett fejlesztésekről való gondolkodásban is. Ez lehetőséget nyújt az önkormányzat számára arra, hogy olyan fejlesztések kerüljenek megvalósításra, amik a lakosság igényeihez a leginkább illeszkednek, illetve a lakosságot is segíti az érdekeinek érvényesítésében.

Bodmér hatékony fejlesztéséhez a helyi lakosságon túl a vállalkozók, illetve az egyház bevonása is szükséges. A vállalkozók kisebb felajánlásokkal, az általuk képviselt szolgáltatás kedvező feltételekkel történő biztosításával jelentős mértékben segíthetik programok, illetve különböző fejlesztések megvalósulását. Erre kiváló példa, hogy a Veterán autó kiállítás rendszeresen kiállítja járműveit az önkormányzat által szervezett rendezvényeken. Ehhez hasonló együttműködésre van lehetőség a Szár településen található Epona Spanyol Lovas Iskolával, amely fellépésével színesítheti a település rendezvényeit.

A Bodméri református gyülekezet, illetve az önkormányzat együttműködése már jelenleg is működik Bodmérön. A tervek között szerepel közös kertészet megvalósítása, ahol gyümölcsfák, valamint 500 tőke szőlő kapna helyet. Ezen túl a gyülekezet, mint a település egyik leginkább meghatározó közössége az önkormányzattal együttműködve valósíthat meg fejlesztéseket, illetve programokat (pl.: tábor szervezése), amik növelik a falu programpalettáját színesítik a hétköznapijait.

Együttműködés más településekkel

Bodmér kiegyensúlyozott fejlődéséhez szükséges a szomszédos településekkel való kapcsolat erősítése, illetve testvértelepülési kapcsolatok kialakítása, melyben számos jelenleg még kiaknázatlan lehetőség rejlik.

Bodmér jó viszonyt ápol a szomszédos településekkel, ami az egymás rendezvényein való részvételben mutatkozik meg elsősorban. Ez a már meglévő jó kapcsolat alap lehet a további közös munkára, közös fejlesztések kidolgozására, illetve megvalósítására. Különösen a Bodmér, illetve a Bodmérrel szomszédos kisebb községek esetében figyelhető meg, hogy számos olyan fejlesztés van, amit egyedül nem tudnának megvalósítani, összefogva azonban már elég erősek a megvalósításhoz. A gazdaság fejlesztése során tematikus célként megfogalmazásra került a turizmus fejlesztése is. Ennek keretében is kiemelkedő jelentősége van a térségi összefogásnak, amire kiváló lehetőséget nyújt a Vértesi natúrpark, illetve a Pannon-szíve program. Bodmér fejlődése szempontjából kiemelkedő fontosságú, hogy ezekben a kezdeményezésekben aktívan részt vegyen, az általuk kínált lehetőségekkel éljen és ez által a gazdaságát a térség erőforrásaira is támaszkodva fejlessze. A települések összefogva nagyobb sikerrel indulhatnak haza és EU-s pályázatokon is. Ahogy a turizmus fejlesztéséről szóló fejezetben is kifejtésre került együtt kell működnie Bodmérnak a szomszédos településekkel, különösen Szár és a Vál-völgye településeivel. Bicskei járás települései közül kiemelt kapcsolat fenntartása szükséges Bicskével, a Járasközponttal, illetve Csákvárral, mivel a közép fokú ellátások (középiskola, egészségügyi szakrendelés) ezeken a településeken biztosítottak. A kapcsolat további erősítése, megszilárdítása éppen ezért kiemelkedő jelentőségű, hogy a Bodméri lakosok számára a közép fokú ellátás is biztosítva legyen.

Bodmér jelenleg még nem rendelkezik testvértelepüléssel, a következő években azonban törekedni kell arra, hogy minél több testvértelepülési kapcsolatot tudjon kialakítani, melyek ápolására, illetve bővítésére is figyelmet kell fordítani. A testvértelepülési kapcsolatok segítségével lehetőség van határon átnyúló pályázatokon való részvételre, illetve a két település közti turizmus fellendítésére. Bodmér számára fontos, hogy ezekkel a lehetőségekkel éljen, ez által is színesebbé tegye a falut és erősítse annak gazdaságát.

Helyi identitás erősítése

Bodmér jövőjének alapját a település identitásának erősítése jelentheti, ami hozzájárul, hogy a lakosság ne csak lakóhelyként tekintsen Bodméra, hanem otthonaként, amit óv, törekszik, annak megjobbítására és amennyiben teheti, hosszútávon tervez a településen maradni.

Az önkormányzat ennek megfelelően lehetőségeihez mérten támogatni kívánja a közösségfejlesztést és a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló programokat, ezzel is hozzájárulva a településen élők identitástudatának kialakításához, erősítéséhez. Egy program akkor fog igazán hatékonyan működni, ha annak szervezését nem közvetlenül az önkormányzat koordinálja, hanem akár egy civil személy, akár egy civil szervezet, akinek szívébe az adott program szervezése, annak lebonyolítása. A lakosok számára lényegesen vonzóbb egy olyan eseményen részt venni, aminek a szervezői szívvvel lélekkel dolgoznak az esemény sikerén, és kitartóan, az szervezés közben felmerülő akadályok ellenére is megvalósítják azt. Az önkormányzat elsődleges feladata tehát ezeknek a kezdeményezéseknek a kiemelése, támogatása. Bodméron már jelenleg is nagy sikerrel kerül megszervezésre a Bodméri családi napok eseménysorozat, melynek sikeréhez a településen és annak környékén tevékenykedő vállalkozások is nagyban hozzájárulnak. A későbbiekben is törekedni kell arra, hogy a helyi vállalkozók és a lakosság bevonásával kerüljenek megszervezésre a különböző rendezvények ezzel is erősítve a településen élők identitását, a településhez való kötődését.

Bodmér fejlesztésében -ahogy azt korábban is kifejtettük - fontos szerepet kell betöltenie a helyi civileknek. Bodmér akkor lehet igazán jól működő község, ha a lakosság minél inkább részt tud venni, a település életében. Ennek egyik fontos elemei lehetnek a civil szervezetek. Bodméron jelenleg nincs működő civil szervezet, így az önkormányzat feladata az új civil szervezetek létesítésének elősegítése, illetve azoknak támogatása. A lakosokat ösztönözni kell a civil szervezetekhez való csatlakozásra, a megalakult civil szervezetek számára pedig minél több lehetőséget kell biztosítani, hogy kibontakozhassanak, gyakorolhassák tevékenységüket. Ha egy lakos már nem csupán a településhez tartozik, hanem egy helyi közösséghez is - például civil

szervezethez - akkor már nagyobb eséllyel marad a településen is. Civil szervezetek létesítésével tehát nő a község népességmegtartó ereje is.

Mivel Bodmér jövője szempontjából meghatározó jelentősége van a fiatal korosztály helyben tartásának, így a civil szervezetek körének bővítése, illetve programok szervezése során tekintettel kell lenni arra, hogy ezek a fiatal korosztály számára is vonzóak legyenek.

Befogadó közösség és esélyegyenlőség

Bodméron meghatározó cél a fiatal családok vonzása a községbe. Ennek megvalósításához elengedhetetlen, hogy a faluban befogadó közösség alakuljon ki, akik szívesen látják az ideköltözőket, ez által is vonzóbbá téve a települést. Fontos továbbá, hogy mind az itt élő, illetve ide költöző idősök, valamint kisgyermekes családok számára élhető és „használható” legyen a falu. Az esélyegyenlőség biztosítása az egyik legalapvetőbb feltétele egy település élhetőségének és népességmegtartó erejének.

Fontos feladat Bodmér életében, hogy a történelem során különc és zárt település tudjon nyitni az ide érkező lakosok felé. Ez természetesen nem szabad, hogy azt jelentse, hogy a lakosság feladja hagyományait, értékeit, és a beköltözőkhöz idomul. Úgy kell Bodmérnak befogadó településsé válnia, hogy közben az értékeit és identitását megőrzi, és azt az idetelepülők számára is mint egy pozitív követendő példát felmutatja. Ennek mind az építészeten, mind a hagyományok ápolásában, mind pedig a település közterületeinek fenntartásában, megőrzésében meg kell jelennie.

A településnek törekednie kell a különbségek, egyenlőtlenségek csökkentésére, hogy mind az idősök, mind a gyermekek maximálisan adhassák hozzá a maguk értékét a közös és élhetőbb jövő megteremtéséért. Az egyes fejlesztések során törekedni kell arra, hogy az mind az idősök, mind a kisgyermekes családok számára használható legyen, illetve a falu intézményeit is akadálymentesíteni szükséges. Az esélyegyenlőségnek az egyes fejlesztéseken túl a településen szervezett programokban is meg kell jelennie. Minden korosztály számára fontos, hogy élvezhető és minőségi programkínálatot nyújtson a település.

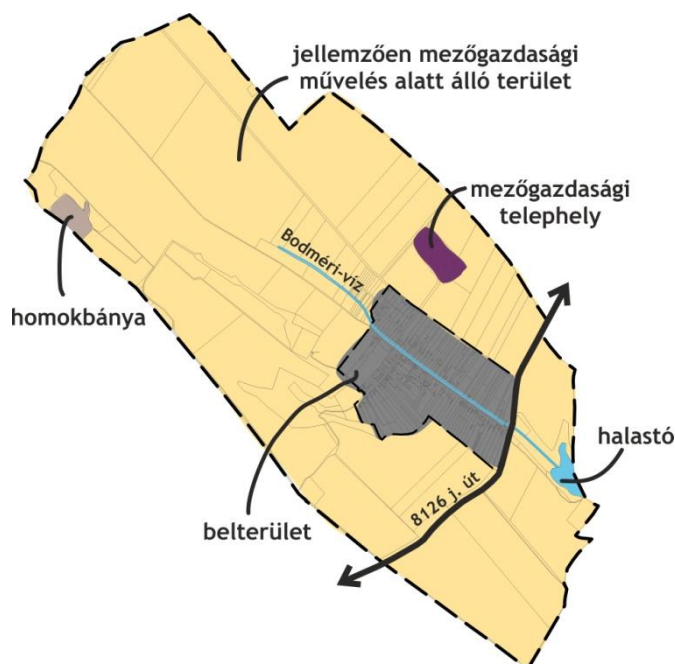
4.3.3. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

Bodmér területén két településrész került lehatárolásra:

1. Belterület
2. Külterület (mezőgazdasági területek, erdőgazdasági területek, halastó és a Bodméri-víz területe, valamint a mezőgazdasági telephely területe)

A fejlesztési célok többsége a település egész területét érinti. Ilyenek leginkább a horizontális célok, amelyek mindenhol érvényesítendőek, illetve a területhez ténylegesen nem köthető fejlesztések. A célok kisebb része az egyes településrészekben fejt ki leginkább hatását.

Az alábbi mátrixban összesítve mutatjuk be a településfejlesztési koncepció célrendszerét és a településre, településrészekre vonatkozó fejlesztések közötti kapcsolatokat.

CÉLOK	BODMÉR	TELEPÜLÉSRESZEEK	
		Belterület	Külterület
3.2.2.1. Több lábon álló gazdaságfejlesztés			
Új vállalkozások betelepülésének ösztönzése	x		
Mezőgazdaság fejlesztése			x
Új munkalehetőségek teremtése	x		
Turizmus fejlesztése	x		
Megújuló energiaforrások hasznosítása	x		
3.2.2.2. Minőségi élettér, élhető település			
Településkép védelme	x		
Lakókörnyezet minőségi fejlesztése		x	
Szociális ellátás fejlesztése		x	
Kulturális és szabadidős programok		x	
Természeti környezet megóvása	x		

CÉLOK	BODMÉR	TELEPÜLÉSRESZEK	
		Belterület	Külterület
Demográfiai folyamatok pozitív irányba fordítása		x	
3.2.2.3. Kapcsolatok kiépítése, erősítése			
Helyi közösségi összefogás	x		
Együttműködés más településekkel	x		
Helyi identitás erősítése	x		
Befogadó közösség és esélyegyenlőség		x	

4.4. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

4.4.1. Társadalmi, gazdasági és környezeti adatok

A társadalmi, gazdasági és környezeti adatok korábban meghatározásra kerültek a Megalapozó vizsgálat dokumentációjában. Az egyes kiinduló adatokat az alábbi fejezetek tartalmazzák:

- Társadalmi adatok 5. fejezet - A település társadalma
- Közzolgáltatások 6.1. fejezet - Humán közzolgáltatások
8.3. fejezet - Településüzemeltetési szolgáltatások
14. fejezet - Közművizsgálat - közműellátottság
- Gazdaság 7. fejezet - A település gazdasága
- Környezeti adatok 12. fejezet - Zöldfelületi rendszer vizsgálata
10. fejezet - Az épített környezet vizsgálata
14. fejezet - Közművizsgálat - közműellátottság

4.4.2. Javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére

Bodmér esetében a műszaki infrastruktúra legfőbb elemei az alábbiak szerint alakulnak:

Közlekedés

Bodmér település a 8126. jelű Söréd- Csákvár-Bicske összekötő út mentén helyezkedik el, a hozzá csatlakozó 81111. j. Bodmér bekötő út két oldalán. A településtől északi irányba kb. 6 km távolságban található az M1 Budapest-Hegyeshalom autópálya, amellyel közvetlen kapcsolata nincs. A községen vasútvonal nem halad át, Volán járatok érintik a területét. Kerékpáros infrastruktúra nincs semmilyen formában kiépítve a településen. Gyalogos közlekedés keskeny járdákon bonyolódik le. A település központjában nagy forgalomvonzó és parkolási igényrel rendelkező létesítmény nincsen, így kijelölt parkolófelület nem található.

A közlekedési infrastruktúra kapcsán legfontosabb feladat a kerékpárút-hálózat fejlesztése, valamint a temető és a település végében található távolsági buszmegálló mentén, zöldterületen belül új parkoló területek kialakítása.

Fontos feladat továbbá, hogy a Magyar Sándor utca mellett járda épüljön ki, mely hozzájárul a településen a közlekedés biztonság növeléséhez, és megkönnyíti a belterület határában található buszmegálló gyalogos megközelítését is.

Közmű

A településen a vezetékes ivóvíz elosztóhálózat település szintű kiépítettségűnek tekinthető, a beépített terület minden utcájában kiépítésre került. A vízellátás bázisa a település területén belül, a külterületen, az egykori TSZ telkén üzemelő vízmű kút, amely a kitermelt vizet a területén üzemelő glóbuszba nyomja fel. A településen 2002-ben kezdték kiépíteni a szennyvízelvezető hálózatot, amelyre a lakásállomány közel egésze csatlakozott 2016. január 1-jéig. A település energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül a villamosenergia, és a földgáz áll rendelkezésre, ami kiegészül néhol a megújuló energiahordozók hasznosításával.

A település vezetékes távközlési ellátását jelenleg a Magyar Telekom Távközlési Nyrt. biztosítja. A település távközlési hálózatának kiépítése a múlt század utolsó éveiben történt. A vezetékes szolgáltatást a vezeték nélküli szolgáltatók egészítik ki.

A közmű infrastruktúra kapcsán a település fő feladata, hogy az újonnan kialakított lakótelkek esetében is a közműhálózatra való teljes rácsatlakozás biztosítható legyen.

4.4.3. Örökségi értékek, javaslatok az örökség védelmére

A település területén országos védelem alatt álló műemlék, helyi védelem alatt álló épület, műtárgy nem található. A község területét az országos nyilvántartás alapján egy nyilvántartott régészeti lelőhely érinti. A település épített értékei között tarthatjuk számon az 1827-ben épült református templomot, a településközpontban található számos emlékművet, szobrot, valamint a jó állapotban megmaradt egykori parasztházakat.

Bodmér számos olyan építészeti értékkel rendelkezik, amelyek nem állnak védelem alatt. A település épített értékeinek védelmére a településképi rendelet biztosít lehetőséget.

4.4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE

4.4.1. A megvalósítást szolgáló eszköz- és intézményrendszer

A településfejlesztési koncepcióban szereplő elgondolások megvalósítása érdekében a meglévő intézményrendszer koncepcionális célokkal való összehangolására van szükség. Bodmér Község Önkormányzata által fenntartott illetve működtetett intézmények.

4.4.2. Javaslat a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

A településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósulásának folyamatos nyomon követése, felülvizsgálata elsősorban a község érdeke. A monitoring célja felhívni a döntéshozók és a megvalósításért felelős szervezetek figyelmét a céloktól való esetleges eltérésre és összegezni az elvégzett feladatokat. Figyelni kell arra, hogy a célkitűzések elérése érdekében tett lépések a megfelelő időben történjenek, a megfelelő eszközökkel. A monitoring számos komplex feladatot foglal magában, az adatgyűjtéstől a koncepció esetleges szükséges módosításáig.

- **Évenkénti rendszerességgel** meg kell vizsgálni, hogy milyen lépések történtek a koncepció célkitűzéseinek elérésére. Eltérés esetén be kell avatkozni, a kívánt cél elérése érdekében módosítani kell a meghatározott intézkedéseket.
- A fejlesztési koncepció felülvizsgálata, **aktualizálása tízévenként** szükséges, az elkészült felmérések, legfrissebb statisztikai adatok, egyéb új információk ismerete, illetve a koncepció megvalósulási folyamataiból levonható következtetések alapján.
- Figyelemmel kell kísérni a **külső környezet változásait**, amellyel szükség esetén összhangba kell hozni a célkitűzéseket, illetve azok megvalósulási eszközeit.
- Ki kell értékelni a már **végrehajtott feladatok eredményeit**, különös tekintettel a pályázati úton megvalósított fejlesztések pénzügyi és fizikai megvalósulására.

A településfejlesztési feladatok teljesítéséről a közmeghallgatáson a polgármester évente **beszámolót** tart a község polgárainak. A **közvélemény folyamatos tájékoztatása** a helyi sajtón keresztül, illetve a helyben szokásos módon, a községi honlapon és a hirdetőtáblákon elhelyezett közlemények útján valósulhat meg.

A koncepció összeállításában

Katona László, Bodmér község polgármestere,

Czutor Lajos, Bodmér község alpolgármestere

Balogh Katalin, Biró Dénesné és Kovács Tibor, Bodmér község képviselői

valamint a Völgyzugoly Műhely Kft. (2083 Solymár, Bimbó u. 20.) munkatársai vettek részt:
Ferik Tünde, Mihály Renáta, Pósfai Máté.